

N:o 176.

Af herrar **J. A. Johansson** i Bastholmen och **L. Jönsson** i Sandby,
*om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring i regle-
mentet för sjömanshusen och ökad anslag till handels-
flottans pensionsanstalt.*

Frågorna om förbättring af handelssjöfolkets pensionering från handelsflottans pensionsanstalt och om en reform af sjömanshusens understödsverksamhet äro redan gamla.

I förstnämnda hänseende eller beträffande *handelsflottans pensionsanstalt* kan, oafsedt tidigare, mer eller mindre allmänt yttrade önskemål från de närmast intresserade sida, erinras om de år 1886 församlade statsrevisorernas i berättelsen om statsverkets tillstånd under år 1894 gjorda hemställan om utredning, huruvida ej reglementet för handelsflottans pensionsanstalt borde underkastas ändring i syfte att bereda högre pensionsbelopp. Med afseende på nuvarande penningvärde ansågo revisorerna, att det med skäl kunde ifrågasättas, huruvida pensioneringen från nämnda anstalt numera motsvarade det ändamål, som Rikets Ständer, enligt hvad förhandlingarna vid 1853—1854 och 1862—1863 års riksdagar utvisa, hade haft i sigte, och hvilket var ej allenast att åt svenskt sjöfolk å svenska handelsfartyg i utrikes sjöfart bereda understöd, då deras krafter vid framskriden ålder brutits, utan också att förmå svenskt sjöfolk att kvarstanna i svensk tjänst, hvarigenom förstärkning af dugligt sjöfolk kunde för örlogsflottan vid inträffande krig påräknas. Numera — yttrade revisorerna — lärer utsigten att från anstalten erhålla pension i högst ringa mån motverka frestelserna för sjöfolk att för vinnande af högre lega söka anställning å främmande nationers fartyg. Hvad beträffar anskaffandet af medel till höjande af pensionerna,

ifrågasatte revisorerna, att, i öfverensstämmelse med hvad som gäller i fråga om öfriga af staten understödda pensionsinrättningar, bidrag af vederbörande sjöfolk skulle göras till *vilkor* för erhållande af *höjd pension*.

I häröfver afgifvet utlåtande hemställde direktionen för handelsflottans pensionsanstalt, att åt en komité måtte uppdragas att afgifva förslag i syfte att, till förhöjande af pensionsbeloppen, särskildt bidrag till anstalten skulle af vederbörande sjöfolk såsom *vilkor för pensions* åtnjutande tillskjutas; börande dervid tillika tagas i öfvervägande, huruvida på detta sätt tillgångarne för pensioneringen kunde så ökas, att en hvar, så snart de för pensions erhållande föreskrifna vilkor fullgjorts, kunde af densamma komma i åtnjutande, eller om för detta ändamål ökadt anslag af statsmedel blefve erforderligt.

I senare hänseendet, eller hvad *sjömanshusens* understödsverksamhet vidkommer, har missnöjet både längre och oftare gifvit sig till känna och flera reformförslag framstälts, såsom närmare kan inhemtas af den första arbetareförsäkringskomiténs redogörelse, hvarom vidare här nedan.

Af Kongl. Maj:t anbefalda förberedelser till önskvärda förändringar beträffande såväl pensioneringen af sjömän, som tjenstgjort i utländsk skeppsfart, som understöd åt å sjömanshus inskrifne sjömän samt enkör och barn efter sådana hafva nu pågått sedan närmare tio år tillbaka.

Efter det Kongl. Maj:t år 1886 till arbetareförsäkringskomitén öfverlemnade statsrevisorernas förutnämnda hemställan och direktionens för handelsflottans pensionsanstalt deröfver afgifna utlåtande samt åt komitén uppdragit att undersöka och afgifva förslag om, huruledes anstalten skulle bättre än hittills kunna fullgöra sin uppgift, fann Riksdagen år 1887, att, då frågan sålunda vore under utredning, någon åtgärd från Riksdagen med anledning af statsrevisorernas hemställan ej då var af omständigheterna påkallad. När Riksdagen fattade detta beslut, hade Kongl. Maj:t anbefalt komitén att äfvenledes taga under öfvervägande vissa till Kongl. Maj:t ingifna framställningar, rörande ändring i bestämmelserna angående såväl hyresafgiftens utgörande som i samband dermed handelssjöfolkets pensionering.

Komitén, som redan på grund af det år 1884 densamma meddelade allmänna uppdrag ansett sig böra företaga en omfattande *statistisk undersökning angående sjömanshusen och handelsflottans pensionsanstalt*, hvilken föreligger i delen III: 4 af dess betänkande, som ock utarbete *Förslag till lag om sjöfolks försäkring för olycksfall i tjensten*

(delen I: 1 af betänkandet), afgaf, med anledning af Kongl. Maj:ts ofvan omförmälda remisser af 19 november och 3 december 1886 *Utlåtande och förslag* (delen I: 2 af betänkandet):

om ändring i sjömanshusreglementet,
 om bidrag af statsmedel till sjömanshusens förvaltning,
 om ändringar i reglementet för handelsflottans pensionanstalt,
 om uppdragande åt den af komitén föreslagna riksförsäkringsanstalten af den handelsflottans pensionsanstalt nu tillkommande förvaltning.

Af de frågor, hvarom komitén sålunda afgifvit förslag, har den om *sjöfolks försäkring för olycksfall* af Kongl. Maj:t undanskjutits såväl i de år 1890 och 1891 framlagda propositionerna om försäkring för olycksfall i arbetet som i den kongl. propositionen 1895 angående försäkring för beredande af pension vid varaktig oförmåga till arbete. Såsom skäl härför angafs i motiveringen till den kongl. propositionen år 1890, att i afseende å sjöfolkets olycksfallsförsäkring »vissa ytterligare anordningar» behöfde vidtagas, hvilka komme att »kräva särskilda undersökningar»; vidare att denna försäkring skulle lättare genomföras, sedan »de allmänna principerna för olycksfallsförsäkring blifvit fastslagna», och slutligen att åtgärd för sjöfolkets olycksfallsförsäkring så mycket lättare kunde tills vidare anstå som »ett understödsväsende för sjöfolk redan finnes i vårt land, om ock icke numera i allo motsvarande de kraf, som billigtvis derpå böra kunna ställas.» Antagligen hafva enahanda skäl bestämt enahanda förfarande vid utarbetandet af den modifierade proposition, som framlades för 1891 års Riksdag. Och för sjöfolkets uteslutande från den obligatoriska invaliditetsförsäkringen enligt den kongl. propositionen år 1895 uppgafs såsom skäl, att försäkring af denna yrkesklass ej borde ifrågasättas, »innan lämpligare sätt för dess anordnande kan utfinnas». Emellertid har man, såvidt känt är, hvarken företagit de särskilda undersökningar, som år 1890 uppgåfvos vara af nöden med hänsyn till en olycksfallsförsäkring för sjöfolk, fotad på samma grunder som de för industriarbetarnes olycksfallförsäkring ifrågasatta, icke heller någon åtgärd vidtagits för utfinnande af det »lämpligare sätt» för sjöfolkets invaliditetsförsäkring, hvilken förlidet år omtalades såsom ett ännu olöst problem.

Hvad vidare angår de redan år 1888 afgifna, ofvan nämnda förslagen i *öfriga frågor* rörande handelssjöfolket, nemligen om understöden från sjömanshusen och pensioneringen från pensionsanstalten m. m., så hafva de ännu icke till någon åtgärd föranledt, icke ens i sådana alldeles *fristående* delar, deri både förfelade föreskrifter och

ådagalagda svårare missbruk länge påkallat rättelse och der denna icke skulle hafva rubbat eller försvårat eventuella, längre syftande reformplaner.

I motiveringen till förut nämnda kongl. proposition år 1890 yttrades, »att det befintliga understödsväsendet för sjömän numera icke i allo motsvarar de kraf, som billigtvis derpå böra kunna ställas.» Att ett ännu mera ogynnsamt omdöme vore fullt berättigadt, är ovedersägligt visadt i arbetareförsäkringskomiténs statistiska utredning samt utlåtande rörande sjömanshusen och pensionsanstalten. Deraf framgår, hvad först beträffar

Sjömanshusen:

1) Reglementets bestämmelser om hyresafgiftens utgörande af befälhafvare med 2, af styrmän och maskinister med 1 $\frac{1}{2}$, samt af öfrige sjömän med 1 procent af deras förtjenade lön och hyra tillämpas undantagslöst, hvad befälhafvare angår, på det uppenbart och groft lagstridiga sättet, att hyresafgiften erlägges endast å den del af deras löneförmåner, som utgå såsom kontant månadshyra, men ej å deras andel i fartygets intjenade frakt eller den s. k. kaplaken, som vanligen stiger till ett flera gånger större belopp. Endast i 190 af 1,716 uppgifna fall hade år 1884 befälhafvares månadshyra öfverstigit 50 kronor, medan den i 925 fall utgjort nämnda belopp och i 601 fall varit ännu lägre. Här af följer, att befälhafvare, trots högre löneförmåner, erlagt *mindre* hyresbelopp än styrmän, maskinister och andra.

Antalet å sjömanshus inskrifne år 1884 utgjorde:

Befälhafvare.	Styrmän och maskinister.	Öfrigt sjöfolk.	Hela antalet.
2,684	2,403	25,238	30,325

I procent af hela antalet:

8,8	7,9	83,3	
-----	-----	------	--

Hyresafgifternas fördelning på de tre klasserna vid de 26 sjömanshus (af 44), hvarifrån uppgift härom kunnat erhållas, var:

20,1	26,7	53,2	—
------	------	------	---

Antalet af utdelade understöd var inom hvarje af de tre klasserna:

Befälh. eller enkor och barn.	Styrm. o. mask. eller enkor och barn.	Öfrige sjömän eller enkor o. barn.
936 = 26,7 procent.	358 = 10,2 procent.	2,210 = 63,1 procent.

Understödens *belopp* utgjorde:

40,059 kr. = 40 proc.	11,462 kr. = 11,4 proc.	49,099 kr. = 48,6 proc.
-----------------------	-------------------------	-------------------------

Till den tredje klassen, som utgjorde 83,5 procent af hela antalet inskrifne sjömän och erlade 53,2 procent af hyresafgifterna, utgick således mindre än hälften af hela det från sjömanshusen utbetalade understödsbeloppet, medan till den klass, som utgjorde 8,6 procent af hela antalet och i följd af sjömanshusdirektionernas lagstridiga tillämpning af föreskriften om hyresafgiftens utgörande erlagt vid 26 sjömanshus blott 20,1 procent af hyresafgifterna, utgick 40 procent af årets hela understödssumma.

I medeltal utgjorde understöden till befälhafvare 46 kronor, till enkor och barn efter sådana 42 kronor, till styrmän och maskinister samt enkor och barn respektive 33 och 32 kronor, samt till öfrigt sjöfolk samt enkor och barn 22 kronor.

2) Reglementets föreskrift, att hyresafgifterna skola ingå till det sjömanshus, der fartyget är inregistrerad, men understöden åter utgå från det, der sjömannen är inskrifven, samt tonafgifterna erläggas till sjömanshuset i den stad, der eller inom hvars tullkammardistrikt påmönstringen sker, eller i vissa fall till det tullkammardistrikts sjömanshus, der utklareringen eger rum, föranleder, att de särskilda sjömanshusens inkomster alls icke stå i förhållande till antalet vid dem understödsberättigade.

3) Sjömanshusens förvaltningskostnader äro öfverdrifvet höga, i det att de, inberäknad den tjenstemännen tillfallande allra största delen af expeditionslösen, år 1884 uppgingo till omkring 101,000 kronor eller 34 procent af inkomsterna och 48 procent af utgifterna, och utgjorde den i aflöningar (och sportler) utgående delen af denna förvaltningskostnads summa närmare 84,000 kronor eller 28 procent af inkomsterna och 40 procent af utgifterna.

4) Det stora flertalet af de understödsberättigade, de två klasser, som 1884 tillsammans räknade 91 procent af hela antalet inskrifne, och som — att sluta från förhållandet vid 26 sjömanshus — erlade 80 procent af hyresafgifterna, nemligen styrmans- och maskinistklassen samt det oexaminerade sjöfolkets klass, äro helt och hållet uteslutna från all inflytelse å förvaltningen af understödsinrättningar, till hvilka

de äro underkastade lagtvungna bidrag; i ty att endast redare och fartygsbefälhafvare utse sjömanshusdirektion, och, jemte magistraten, välja revisorer för granskning af sjömanshusets verksamhet, likasom det är befälhafvare och redare som besluta med anledning af revisorer-nes anmärkningar, och befälhafvare allena, som uppsätta förslag till besättande af ombudsmannabefattning.

Med anledning af dessa resultat af en omsorgsfull undersökning framlade komitén förslag till ändringar i sjömanshusreglementet. Under-tecknade kunna ej inse, hvarför uppskofvet med ändring af uppenbart ändamålsvidriga reglementsbestämmelser och undanrödjande af missbruk, som uppkommit i strid med gällande föreskrifter, skulle ytterligare fortsättas, då ju i följd af de af komitén föreslagna rättelser icke i den ringaste mån någon svårighet kan uppstå för en framtida lösning af den två gånger undanskjutna frågan om sjöfolks olycksfallförsäkring och den en gång undanskjutna frågan om sjöfolkets delaktighet i en allmännare invaliditetsförsäkring.

Komiténs förslag innefattade, utom ändringar i reglementet, äfven den hemställan, att till bestridandet af sjömanshusens förvaltningskostnader bidrag måtte lemnas af statsmedel, att årligen utgå med högst 40 procent af dess i den fastställda staten upptagna förvaltningsutgifter, »hvilket belopp skulle genom kommerskollegiets försorg fördelas å sjömanshusen samtidigt med hyresafgifterna för näst-föregående år». Såsom skäl för detta förslag anförde komitén, att sjömanshusens verksamhet kan anses vara lika så angelägen i *statens* som i sjöfartsnäringsens och i sjöfolkets intresse. Då en del af de göromål, som tillkomma sjömanshusen — såsom deras åliggande att insamla och meddela upplysningar om inhemskt sjöfolk och för handelen afsedda fartyg, särskildt att lemna uppgift å värnpligtige sjömän — afse rena statsförvaltningsändamål, syntes det komitén i högsta måtto obilligt, att redare och sjömän sjelfva måste bekosta sjömanshusens *hela* förvaltning. Någon motsvarighet härtill lär ej heller förekomma inom andra näringar. Beräknadt efter förhållandena år 1884, skulle statens bidrag till förvaltningskostnaden enligt komiténs förslag uppgå till ett årligt belopp af 30,000 kronor.

Beträffande för det andra frågan om

Handelsflottans pensionsanstalt

inhemtas af komiténs framställning bland annat och torde företrädesvis böra påpekas följande omständigheter.

1. Ehuru pensionsanstaltens tillgångar utgöras af statsanslag utgående efter vissa fastställda grunder, och således alltid äro att med full säkerhet påräkna, har anstaltens förvaltning bildat tvenne *fonder*, en s. k. förvaltningskostnadsfond, som vid 1887 års slut uppgick till 191,000 kronor, och en s. k. pensionsfond, af hvilken endast räntorna användas till pensioneringen, och till hvilken 394,000 kronor blifvit intill 1887 års slut afsatta. Följden häraf är, dels att man onödigtvis belastat anstalten med en fondförvaltning, som med fondernas tillväxt blifver allt mer besvärlig och ansvarsfull, dels att man minskat det belopp, som kan utgå i pensioner, hvilket skulle vara mindre otillräckligt för sitt ändamål, om ingen afsättning till fond egde rum, utan det anslagna beloppet finge direkt användas till pensionering.

2. I sin skrifvelse till Kongl. Maj:t den 3 december 1863 erkände Rikets Ständer, att pensionsåldern för fjerde klassen (55 år) vore nog hög, men de antogo, att Kongl. Maj:t framdeles, då större tillgångar för pension kunna påräknas, »skall uti berörda hänseende meddela de förändrade bestämmelser, som kunna finnas ändamålsenliga». Men denna förutsättning har icke gått i fullbordan. Icke heller har någon åtgärd vidtagits för att höja pensionsbeloppet i fjerde klassen, ehuru det ju är uppenbart, att en pension å 60 kronor ej kan motverka frestelsen att taga anställning å utländskt fartyg, hvilket var ett hufvudsakligt motiv för Rikets Ständers beslut om pensionsanstaltens upprättande^{*)}. Då antalet pensionärer i fjerde klassen betydligt understigit antalet pensionsrum i samma klass (600 enligt 1864 års reglemente) har man antagit, att en del af de för fjerde klassen afsedda pensionsmedlen vore att betrakta såsom för denna klass »obehöfliga», och med denna del äfvensom med bidrag från förvaltningskostnadsfonden ökat det otillräckliga antalet af de tre öfre klassernas pensionsrum, som enligt 1864 års reglemente skulle utgöra tillsammans 300. Sålunda hade antalet pensionstagare i första, andra och tredje klasserna år 1887 vuxit till sammanlagt 541 (i stället för 300), men var i fjerde klassen endast 483 (i stället för 600), under det proportionen mellan de olika klasserna af sjömän torde vara omkring $\frac{4}{5}$ hörande till fjerde mot $\frac{1}{5}$ hörande till första, andra och tredje klasserna.

Redan dessa omständigheter, oberäknadt hvad komitén i öfrigt anfört, torde rättfärdiga samma omdöme, som förut yttrats om sjömans-

*) Enligt fattigvårdsstatistiken för år 1893 utgjorde medelvärdet af en understödtagares fulla försörjning å landsbygden 93 och i städerna 135 kronor. Lägsta klassens pension i finska handelsflottans pensionsanstalt utgör 130 mark (= 90 kronor).

husens understödsverksamhet, att man redan dröjt blott allt för länge att söka råda bot å uppenbara missförhållanden.

För att undanrödja hvarje skäl till vidare fondbildning föreslog komitéen, att statsanslaget skulle så bestämmas, att ett visst *minimibelopp* (96,000 kronor) hvarje år vore påräkneligt (tvenne reservanter ville undanrödja all ovisshet om beloppet genom att en gång för alla fixera det till 100,000 kronor). Med tillägg af räntorna å pensionsfonden, 22,000 kronor, skulle det för pensionering disponibla årliga beloppet komma att uppgå till 118,000 kronor, medan vid den tidpunkt, då komitéen afgaf sitt betänkande, i pensioner utgingo blott omkring 93,000 kronor.

Härigenom samt genom höjning af pensionsåldern i de tre första klasserna till 58 år antog komitéen att tillgångarne skulle för någon tid blifva tillräckliga till pension åt hvarje pensionsberättigad, som dertill anmäler sig. Och under denna förutsättning ansåg komitéen hvarje bestämmelse om ett fixt antal pensionsrum i de olika klasserna obehöflig, men att, der de pensionssökande blefve flere, än som med inrättningens tillgångar kunde pensioneras, sökande inom fjerde klassen kunde ega företräde, intill dess pensionernas antal i denna klass utgör tre femtedelar af samtliga pensionsrum.

Derjemte föreslog komitéen, att pensionsbeloppet inom fjerde klassen måtte höjas till 80 kronor.

Beträffande öfriga förslag till ändringar i pensionsanstaltens reglemente hänvisas till komiténs utredning och förslag. Endast det torde böra särskildt anmärkas, att komitéen förordade 1870 års statsrevisions hemställan att, till besparing i förvaltningskostnaderna, handelsflottans pensionsanstalt borde i afseende å styrelse och förvaltningspersonal med annan dylik inrättning förenas.

Komiténs beräkningar sträckte sig ej längre framåt än till år 1890. I en vid utlåtandet fogad reservation påvisades, att beräkningen skulle förete ett ogynsamt resultat redan omedelbart efter den tidpunkt, der komitéen låtit den stanna, och att om den fullföljdes 10 år framåt, man år 1900 komme till ett antal pensionsberättigade af 1,458 och en pensionssumma af omkring 145,000 kronor. Komiténs förslag var således, oafsedt andra i reservationen anmärkta hufvudsakliga brister, ej ens i någon mån egnadt att uppfylla det ändamål, som afsågs.

Då motionärerna nu vilja bringa de nämnda viktiga och vanskliga frågorna under Riksdagens pröfning, hafva de ansett sig böra framlägga en på noggranna statistiska beräkningar grundad utredning af ämnet, hvilken såsom bilaga åtföljer denna motion. Den är utarbetad af filosofie kandidaten H. Malmgren, under hvilkens ledning första arbetareförsäkringskomiténs statistiska undersökning angående sjömanshusen och handelsflottans pensionsanstalt kom till stånd.

Af denna utredning framgår:

att handelsflottans pensionsanstalts oförmåga att bereda alla der-till berättigade pension under senare år trädt allt mera i dagen, så att för närvarande endast 59 procent af de till pension berättigade, som tillhöra de tre första klasserna, uppbära sådan;

att lägsta pensionsåldern för erhållande af pension i de tre första klasserna utgör numera 60 år, men torde snart vida öfverskrida denna ålder;

att antalet pensionsrum, som äro afsedda för fjerde klassen, väl ännu är tillfyllest, men att äfven detta antal inom några få år torde visa sig otillräckligt, så att denna klass kommer att råka i samma ogynsamma läge;

att antalet af dem som söka pension och antalet afidna pensions-tagare icke inom den närmaste framtiden kunna tänkas tillnärmelsevis komma att täcka hvarandra;

att vidare de förslag, som af arbetareförsäkringskomitén, anstaltens direktion och andra framstälts, icke äro acceptabla, såsom varande antingen af ringa verkan eller ock kräfvande så stora kostnader, att hvarje tanke på deras accepterande måste afvisas, hvilket sistnämnda i synnerhet gäller de på ett sjöfartsmöte i Nässjö uppställda önsknings-målen.

På grund af hvad sålunda anförts, få undertecknade härmed föreslå,

att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t an-håller, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag i ämnet på följande grunder:

1:o att i sjömanshusreglementet vidtagas de af första arbetareförsäkringskomitén föreslagna ändringar, dock att, under förutsättning att åt sjömanshusen för-unnas det af komitén ifrågasatta förvaltningskostnads-bidrag af 30,000 kronor, hyresafgifterna böra till pensioneringen af handelssjöfolket anvisas,

2:o) att, till fyllande af de för pensioneringen erforderliga tillgångar, deribland med hänsyn till den af komitén ifrågasatta förhöjning af pensionsbeloppen i fjerde klassen från 60 till 80 kronor, för handels-sjöfolkets pensionering anvisas ett bestämdt årsanslag af 130,000 kronor.

Stockholm den 28 januari 1896.

J. A. Johansson
i Bastholmen.

Lasse Jönsson.

Bilagor till herrar *J. A. Johanssons* i Bastholmen och *L. Jönsson* i Sandby motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring i reglementet för sjömanshusen m. m.

Bil. 1.

Statistisk undersökning angående handelssjöfolkets pensionering.

I. Handelssjöfolkets pensionering under senare tider.

Lämpligheten af gällande bestämmelser för handelssjöfolkets pensionering har sedan länge varit ifrågasatt, detta såväl med hänsyn till de grunder, som vid bildandet på 1860-talet af sjöfolkets allmänna pensionsinrättning, handelsflottans pensionsanstalt, funno tillämpling, som ock i fråga om den art af pensioner, som i form af understöd sedan gammalt utgå från sjömanshusen och till hvilkas bestridande de sjöfarande sjelfva genom de s. k. hyresafgifter, de erlagga, i väsentlig mån bidraga. Hvad den egentliga pensioneringen angår, gaf sig särskildt vid midten af 1880-talet missnöjet bland sjöfolket med det nuvarande systemet på flerehanda sätt tillkänna och föranledde bland annat två skrivelser till Kongl. Maj:t, den ena från styrelsen för föreningen Göteborgs fartygsbefälhafvare, den andra från 42 sjökaptener m. fl. inom Visby sjömanshusdistrikt, båda med anhållan om hyresafgiftens ersättande med årliga fasta afgifter till handelsflottans pensionsanstalt samt för öfrigt om sådana ändringars vidtagande i bestämmelserna för nämnda anstalt, som funnos närmare angifna i ett till den förra skrivelsern fogadt tryckt förslag. Härnäst bragtes frågan på tal af Riksdagens revisorer, hvilka i sin år 1886 afgifna berättelse ansågo, att det kunde, med hänsyn till pensionernas ringa storlek, ifrågasättas, huruvida pensioneringen från meromnämnde anstalt motsvarade dermed afsedt ändamål, och med anledning deraf hemstälde, att det för anstalten

gällande reglementet underkastades ändring i syfte att bereda högre pensionsbelopp. Kongl. Maj:t, hvars uppmärksamhet sålunda på flera sätt fästis å önskvärdheten af ändrade pensioneringsgrunder för sjöfolket, uppdrog genom remisser den 19 november och den 3 december 1886 åt den år 1884 tillsatta arbetareförsäkringskomitén ärendets förberedande behandling. Och afgaf komitén, sedan på dess föranstaltande en särskild undersökning om det af sjömanshusen och handelsflottans pensionsanstalt handhafda understöds- och pensionsväsendet tillkommit, den 5 december 1888 sitt utlåtande och förslag. Härefter anbefaldes kommerskollegium, genom remiss den 25 januari 1889 att, efter inhemtande af yttranden öfver komiténs ifrågavarande förslag från direktionerna för sjömanshusen i riket äfvensom från direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt, inkomma med dessa yttranden jemte eget utlåtande i ämnet. Detta sistnämnda, omfattande jemväl ett fullständigt förslag till ändring af gällande sjömanshusreglemente, afgafs den 22 december 1892. Sedan dess hvilar ärendet åter hos regeringen utan att veterligt hafva föranledt någon annan åtgärd, än att några sjömannasällskap lemnats tillfälle att uttala sig och vissa myndigheters yttranden infordrats. Under tiden hafva emellertid de brister, hvilka befunnits vidlåda det nuvarande pensioneringssystemet, än tydligare trädt i dagen.

Hänvisande, rörande frågans förhistoria, i öfrigt till arbetareförsäkringskomiténs förberörda utredning och utlåtande, del III: 4 och I: 2 af dess betänkande, tillåter jag mig dock att för sammanhangets skull efter sagda utredning erinra i korthet om följande. Handelsflottans pensionsanstalt, som blifvit sjömännen gifven i ersättning för af dem åtnjuten s. k. föring, uppbär årligen dels ett emot denna förmån ungefärligen svarande anslag af tullmedel å 24,000 kronor, ökad med 1,000 kronor för hvarje femtusental läster (eller 2,880 nyläster), hvarmed de till utrikes fart begagnade svenska fartygens drägtighet öfverskjuter 120,000 läster (eller 69,120 nyläster) dels ock i fast anslag 50,000 kronor. Detta senare belopp var tidigare afsedt att utgå från handels- och sjöfartsfonden, men enligt Riksdagens år 1869 fattade beslut skall äfven det bestridas af tullmedlen. Det till anstalten beviljade statsanslaget å minst 74,000 kronor årligen var till år 1871 uppfördt som reservationsanslag, men förändrades då till förslagsanslag och höjdes till 78,000 kronor, till hvilket belopp det då uppskattades. Denna förslagsvis beräknade summa har dock, i följd af de till utrikes fart använda fartygens ökade lästetal, under årens lopp betydligt öfverskridits och ett par år uppgått ända till 98,000 kronor.

Reglemente för anstalten utfärdades den 29 januari 1864. Enligt detsamma skulle af de beviljade anslagen endast det mot föringen svarande beloppet genast börja utgå, den öfriga delen af statsanslaget först från och med år 1869, då pensioneringen skulle taga sin början. Under mellantiden skulle af förutnämnda belopp bildas en fond till bestridande af utgifterna för pensionsanstaltens förvaltning.

Nyssnämnda fond, den s. k. *förvaltningskostnadsfonden*, numera uppgående till omkring 200,000 kronor, har visat sig tillfyllest för dermed afsedt ändamål. I följd af de billiga förvaltningskostnaderna, uppstod under de första åren af pensionsanstaltens verksamhet å fondens årliga inkomster ej ringa öfverskott, hvilka kunde användas för pensioneringen. Dessa medel hafva dock med anledning deraf, att omkostnaderna under åren ökats, till fonden måst återbäras.

Sedan år 1869 uppburna statsmedel hafva, jemte vissa åt anstalten anslagna bötesandelar, uteslutande användts till pensioneringen, antingen direkt till utdelande af pensioner eller till bildande af den s. k. *pensionsfonden*, hvilken numera uppgår till närmare 600,000 kronor och lemnar i ränta 23 à 24,000 kronor.

I afseende å de båda fondernas tillgångar, inkomster och utgifter under de gångna åren torde i öfrigt få hänvisas till här bifogade tab. 1, utgörande en afskrift af en i arbetareförsäkringskomiténs förut omnämnda utredning (del III: 4 af dess betänkande) införd tabell, fortsatt till år 1894.

Berättigade till *delaktighet* i anstalten äro enligt dess reglemente: befälhafvare och annat sjöfolk å svenska till utrikes fart använda segel- och ångfartyg äfvensom maskinister och eldare å sistnämnda slags fartyg. För pensions erhållande erfordras att hafva uppnått 55 års ålder samt i 25 år varit å svenskt sjömanshus inskrifven och, utan att hafva gjort sig skyldig till rymningsbrott, hufvudsakligen (enligt kongl. brefvet den 6 augusti 1870 minst 17 år) hafva tillbragt denna tid i tjänstgöring under utrikes sjöfart med svenskt fartyg eller såsom förhyrd å svenskt örlogsfartyg, äfvensom att ega behörigen vitsordad god frejd. Till direktionens särskilda ompröfning är dock öfverlemnadt att bestämma, huruvida den, som rymt, men åter inställt sig och derefter pålitligt tjenat minst femton år och så länge, att hans tjänstetid derigenom tillsammans utgör trettio år, må tillgodonjuta pensionsrätt. Äro de pensionssökande flere än som med inrättningens tillgångar kunna pensioneras, eger den företråde, hvilken först blifvit till pension berättigad. Hafva två eller flere samtidigt blifvit pensionsberättigade

och finnas ej pensionsrum för alla, afgöres genom lottning, hvem eller hvilka skola undfå pension *).

I fråga om *sättet huru pension skall sökas* är i 1864 års reglemente föreskrifvet, att den, som anser sig till pension berättigad, må anmäla sig vid det sjömanshus, der han är eller senast varit inskrifven, samt hos dess direktion förete intyg om ålder och frejd, hvarefter det åligger denna att ofördröjligen till direktionen för handelsflottans pensionsanstalt jemte sitt utlåtande i ämnet insända såväl dessa som andra behöfliga intyg. Anses den sökande till pension berättigad, utfärdar anstaltens direktion, så snart pensionsrum blifver ledigt, pensionsbref, hvilket öfversändes till vederbörande sjömanshusdirektion för att genom dess försorg komma den sökande till handa. Pensionerna utbetalas halfårsvis i början af mars och september för de då senast förflutna sex månaderna. Om pension gäller, att den ej må tagas i mät.

Enligt 1864 års reglemente skulle pensionstagarne indelas i fyra *pensionsklasser*, nemligen

första klassen, fartygsbefälhafvare, som antingen aflagt sjöofficers-examen eller ock undergått sjökaptens- eller kofferdiskepparexamen af första klassen;

andra klassen, fartygsbefälhafvare, som aflagt sjökaptens- eller kofferdiskepparexamen af andra klassen;

tredje klassen, fartygsbefälhafvare, som icke undergått någondera af ofvannämnda examina, samt styrmän, äfvensom ångmaskinister;

fjerde klassen, öfrigt sjöfolk äfvensom eldare å ångfartyg.

I första klassen utgår pensionen med 160, i andra med 120, i tredje med 100 och i fjerde med 60 kronor.

Sedan nytt reglemente för navigationsskolorna af Kongl. Maj:t blifvit fastställt den 1 juni 1877 och deri föreskrifvits blott en sjökaptens- och en styрманsexamen, och då i följd deraf nämnda klassificering af anstaltens pensionärer mötte svårigheter i tillämpningen, förklarade Kongl. Maj:t i bref af den 28 mars 1879 efter derom gjord framställning af anstaltens direktion, »att reglementet för handelsflottans pensionsanstalt skulle tillsvidare tillämpas sålunda, att de fartygsbefälhafvare, som aflagt sjökaptensexamen efter de för rikets navigations-skolor numera gällande reglemente, räknas till första pensionsklassen, samt att till andra klassen hänföras icke allenast de fartygsbefälhafvare, som enligt förut gällande föreskrifter aflagt sjökaptensexamen af andra

*) Dessa sistnämnda bestämmelser tillämpas faktiskt sålunda, att pensionsökande erhålla pension i den ordning, de anmält sig.

klassen, äfven om de sedermera erhållit befälhafvarebref enligt förordningen angående befålet å svenska handelsfartyg den 22 november 1878, utan ock de styrmän, som på grund af styrmansbref föra befäl å handelsfartyg i fart bortom Skagen och Lindesnäs».

Antalet pensionsrum i de olika klasserna skulle enligt 1864 års reglemente utgöra följande:

i första klassen	100	pensionsrum	å	160	kronor	=	16,000	kronor
i andra	100	„	„	120	„	=	12,000	„
i tredje	100	„	„	100	„	=	10,000	„
i fjerde	600	„	„	60	„	=	36,000	„

Tillsammans skulle således pensionsrummen utgöra 900 och pensioneringen erfordra sammanlagdt 74,000 kronor.

I mån som ränteinkomsten af pensionsfonden det medgifve, skulle pensionsrummen ökas i samma förhållande som ofvan angifna proportion mellan deras antal i de särskilda klasserna, eller så att mot ett rum i hvardera af de tre första klasserna svara 6 rum i den fjerde.

Redan under anstaltens första verksamhetsår, eller år 1869, visade sig antalet pensionsrum i de två första klasserna och något senare äfven i den tredje klassen otillräckligt, och består detta missförhållande allt framgent, oaktadt man på allehanda sätt sökt afhjelpa detsamma, och dessutom ett ej ringa antal nya pensionsrum till följd af pensionsfondens ökning kunnat inrättas. Inom den fjerde klassen blefvo pensionsrummen till en början till en god del obesatta, ett förhållande som visserligen ännu, dock i vida mindre grad, eger rum, men synes icke den tidpunkt aflägsen eller rättare sagdt den synes ligga helt nära, då äfven antalet pensionsrum inom denna klass befinnes otillräckligt.

De medel, man tillgripit för att råda bot på missproportionen emellan antalet pensionsberättigade och antalet pensionsrum inom de tre första klasserna hafva varit af flera slag. Härom redogöres, hvad åren till och med 1887 vidkommer, utförligare i arbetareförsäkringskomiténs betänkande III: 4 sid 39 och 40. Först användes, med Kongl. Maj:ts medgifvande, 2,560 kronor årligen af öfverskottet på förvaltningskostnadsfondens inkomster, men då detta medel visade sig endast i ringa mån hjälpa, bemyndigade Kongl. Maj:t i bref den 24 mars 1871 direktionen för anstalten på dess derom gjorda anhållan att af det öfverskott, som årligen uppstode å de till pensioneringen i fjerde klassen afsedda medlen, få tills vidare använda »omkring hälften», dock högst 12,000 kronor till pensionering af personer tillhörande anstaltens tre första klasser, tagna såsom en, under förbehåll likväl att nämnda

12,000 kronor icke befunnes till hela sitt belopp eller någon del deraf vara för pensioneringen inom fjärde klassen erforderliga. Ej heller denna åtgärd var tillfyllestgörande, och i följd deraf medgaf Kongl. Maj:t den 14 mars 1873 på direktionens hemställan, att närmast ofvannämnda tvenne belopp finge höjas till respektive högst 3,560 och 24,000 kronor.

År 1877 började otillräckligheten af pensionsrum i de tre första klasserna att åter igen framträda och har sedan dess gjort sig allt mera gällande. Och förhållandena hafva än vidare försvårats icke blott derigenom, att bidraget till de tre första klasserna från förvaltningsfonden, på grund af ökade utgifter, måst från och med år 1883 helt och hållet indragas samt de förut från fonden tillskjutna medlen återbäras, utan äfven emedan pensionärernas antal i fjärde klassen betydligt ökats, och i följd deraf bidraget från pensionsmedlen i denna klass till de tre första betydligt nedgått. Redan år 1887 utgick det med endast 18,000 kronor, året derpå minskades det till 16,000, år 1889 till 15,000, år 1890 till 14,000, åren 1891 och 1892 till 12,000, år 1893 till 11,000 och år 1894 till 8,000 kronor. Antalet pensionsansökningar i de tre första klasserna, som på grund af bristande tillgångar måste förklaras hvilande, steg år för år, och lägsta åldersgränsen för pensions erhållande pressades betänkligt i höjden.

Det torde vara förklarligt, att anstaltens direktion i betraktande af de nu skildrade förhållandena såg sig om efter nya medel till den berörda olägenhetens afhjelpande. En utväg, som till och med låg nära till hands, gafs äfven, men var den ock den sista, som stod till buds, derest man ville inskränka sig till att anlita anstaltens egna tillgångar, sådana de varit och äro. Af de inflytande statsmedlen hade allt sedan anstaltens verksamhet började endast den fasta delen eller deras minimibelopp, det vill säga 74,000 kronor, årligen användts till den egentliga pensioneringen, hvaremot återstoden, den ytterligare ersättningen för föringen utöfver 24,000 kronor lagts till pensionsfonden för att genom dess ökande bereda möjlighet till inrättandet af nya pensionsrum. Detta förfarande grundade sig emellertid icke på något verkligt stadgande, utan blott på en af direktionen från början antagen praxis. Med anledning häraf ingick direktionen den 18 januari 1890 med framställning till Kongl. Maj:t om användandet af större delen af berörda fyllnadsersättning till inrättandet af flera pensionsrum i de tre första klasserna, och i skrifvelse den 25 mars 1891 medgaf Kongl. Maj:t, att ett belopp af femton tusen tvåhundra kronor årligen från och med år 1890 tills vidare finge, utan hinder af stadgandet i slutet af

artikeln 2 § 4 i anstaltens reglemente, som föreskref att antalet pensionsrum inom den fjerde klassen skulle vara sex gånger så stort som antalet inom hvar och en af de öfriga, användas till ökande af pensionsrummens antal inom de tre första klasserna, tagna såsom en; dock under förutsättning, att ifrågavarande belopp icke behöfde tagas i anspråk för bestridande af pensioneringen jemväl inom fjerde klassen, i hvilket fall de i artikeln 2 § 4 af reglementet angifna grunder för pensionernas fördelning mellan de särskilda klasserna skola i afseende å det belopp, som bör tillkomma sistberörda klass, tillämpas i den mån sådant är för pensioneringen inom denna klass erforderligt. Medelst dessa för den direkta pensioneringen nya tillgångar kunde antalet ordinarie pensionsrum, hvilket under årens gång stigit, så att det vid 1890 års slut uppgick till 130 i hvar och en af de tre första och 780 i den fjerde klassen, i hvar och en af de förra år 1891 ökas till 170, hvidan alltså 120 nya pensionsrum tillkommo. Som emellertid det då varande antalet pensionsberättigade till de tre första klasserna, hvilkas ansökningar i brist på lediga pensionsrum voro hvilande, utgjorde mer än dubbelt så många, kunde genom den nämnda åtgärden ej mer än knappt hälften af dem komma i åtnjutande af sin pensionsrätt. Öfver hälften fick afvakta bättre tider och oaktadt sedan dess ett helt qvinnium förflutit väntar en del af denna half-part ännu derpå. Under sådana omständigheter är det gifvet att äfven samtliga under åren 1891—95 inkomna ansökningar till de tre första klasserna stå fortfarande uppförda i anstaltens pensionslängd som hvilande, så att hela antalet sådana vid senaste årsslut uppgick till ej mindre än 395. Visserligen skulle, såsom den allra sista utvägen, äfven de få tusentals kronor, hvilka framgent årligen läggas till pensionsfonden, kunna direkt användas till pensioner, men förutom att härigenom endast en ringa bråkdelen af behofvet komme att tillgodoses, skulle en dylik åtgärd för framtiden omöjliggöra inrättandet af några nya pensionsrum äfvensom måhända medföra, att anstalten vid inträffande räntefall eller nedgång i ersättningen för föringen nödgades anlita sjelfva pensionsfonden för att uppfylla sina åtagna förpligtelser eller ock begagna sig af uppstående ledigheter för att rent af minska antalet pensionsrum. Otillräckligheten af anstaltens nuvarande tillgångar torde än ytterligare klargöras af de tabellariska öfersigter rörande antalet pensionstagare, pensionsansökningar m. m., som här nedan meddelas.

Beträffande antalet vid hvart års slut befintliga samt under åren tillkomna och afgångne *pensionärer* hänvisas till tabell 2, hvars upp-

gifter för åren 1869—1887 härröra från arbetareförsäkringskomiténs förut omnämnda utredning och för öfriga år hemtats ur anstaltens tjänstberättelser. Såsom synes, uppgick antalet pensionärer vid 1895 års slut till 1,246, hvaraf 180 tillhörde 1:a, 144 2:a, 253 3:e och 669 4:e pensionsklassen. Vexlingarne bland antalet pensionärer inom de tre första klasserna hafva sin förklaring i de förhållanden, som ofvan skildrats. Inom den fjerde har ökningen under nedan angifna femårsperioder uppgått till:

År.	Ökning.	I medeltal per år.
1871—1875	60	12.0
1876—1880	105	21.0
1881—1885	65	13.0
1886—1890	112	22.4
1891—1895	119	23.8

Antager man en liknande ökning för de närmast kommande åren, som för den senaste femårsperioden, så kommer redan år 1900 antalet pensionsrum äfven inom den fjerde pensionsklassen (nu 780) att finnas otillräckligt och denna klass råka i samma ogynsamma läge som de öfriga. Det må i detta sammanhang omnämnas, att det flere gånger inträffat, att pensionssökande, tillhörande de tre första klasserna, i stället för att under många år få vänta, sökt och erhållit pension i den fjerde klassen, dock under vilkor, att de dermed för framtiden fingo sig nöja.

Antalet *pensionsansökningar* från dertill berättigade personer har under åren 1877—1895 utgjort följande:

	1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	4:e klass.	Summa.
1876	33	16	29	34	112
1877	18	9	22	35	84
1878	9	18	24	46	97
1879	7	13	24	35	79
1880	5	2	16	34	57
1881	8	20	23	26	77
1882	8	12	31	38	89
1883	13	7	14	27	61
1884	19	13	16	39	87
1885	21	12	12	37	82
1886	19	7	25	38	89
1887	13	11	26	41	91
1888	23	19	27	52	121
1889	27	20	24	52	123

	1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	4:e klass.	Summa.
1890	22	10	28	42	102
1891	30	16	25	49	120
1892	27	20	24	55	126
1893	26	20	37	46	129
1894	29	24	36	55	144
1895	27	17	30	59	133

Ofvanstående uppgifter hafva för åren 1877—1884 hemtats från meromnämnda komitéutredning, men äro för åren från och med 1885 funna med tillhjälp af anstaltens pensionslängd. För åren 1885—1887 skilja sig uppgifterna något från de motsvarande i utredningen, beroende derpå att här äfven de pensionsökande medräknats, hvilka dött, innan de kommit i åtnjutande af sin pension; sedan år 1882 hafva 45 sådana fall inträffat.

Det är gifvetvis af intresse att jemföra å ena sidan antalet inkomna pensionsansökningar och å den andra antalet afidne bland anstaltens pensionärer. Härvid må dock äfven de pensionsberättigade sökande tagas med i räkningen, hvilka afidit innan de kommit i åtnjutande af pension, något som likväl icke kunnat ske i fråga om fyra dylika fall, hvilka inträffat före 1885. Jemförelsen utfaller som följer:

	I medeltal årligen.					
	Inom klass 1—3.		Inom klass 4.		Summa	
	Pensions-sökande.	Afidne.	Pensions-sökande.	Afidne.	Pensions-sökande.	Afidne.
1876—1880	49.0	34.6	36.8	15.8	85.8	50.4
1881—1885	45.8	33.2	33.4	20.4	79.2	53.6
1886—1890	60.2	37.4	45.0	22.6	105.2	60.0
1891—1895	77.6	39.4	52.8	28.8	130.4	68.2

Förutom alltså, att antalet årligen inkomna ansökningar betydligt öfverstiger antalet pensionsrum, hvilka genom dödsfall blifva lediga eller, rättare sagdt, skulle blifvit lediga, om medel funnits att bereda alla dertill berättigade pension, så har derjemte det förra antalet ökat vida starkare än det senare. Dock må framhållas, att antalet pensionsansökningar under de senaste åtta åren hållit sig anmärkningsvärdt konstant, ehuru väl å andra sidan är tydligt att, äfven om detta för-

hållande framgent komme att bestå, det likväl torde dröja i ej så få år, innan antalet afidne nå samma höga siffra som summan ansökningar.

Hvad vidkommer de pensionsansökningar till de tre första klasserna, som i brist på lediga pensionsrum måst förklaras *hvilande*, utgjorde de vid slutet af hvart och ett af åren 1877—1895 följande:

	1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	Summa.
1877	4	4	11	19
1878	12	20	24	56
1879	16	29	46	91
1880	13	17	43	73
1881	15	27	52	94
1882	19	32	67	118
1883	23	24	54	101
1884	30	28	47	105
1885	51	30	38	119
1886	56	32	51	139
1887	57	33	64	154
1888	64	46	82	192
1889	82	60	97	239
1890	89	61	109	259
1891	76	33	80	189
1892	91	52	83	226
1893	103	65	110	278
1894	122	86	139	347
1895	139	100	156	395

Öfversigten grundar sig på samma material som närmast föregående och omfattar i likhet med denna äfven dem, som under väntetiden afidit. Adderas ofvanstående siffror och uppgifterna i tab. 2 om antalet befintliga pensionstagare tillsammans, så angifva de sålunda erhållna talen, hur många pensionstagarne skulle hafva varit, om tillgångarne medgifvit pensioners utdelande åt samtliga dertill berättigade. För de båda gränsåren blifva berörda antal, som följer.

	1:a klass	2:a klass	3:e klass	4:e klass	Summa
1877	198	162	208	311	879
1895	319	244	409	669	1,641.

Under de 18 år, som ligga emellan, hafva alltså de pensionsberättigade till antalet nära nog fördubblats. Inom 1:a klassen har den

årliga ökningen uppgått i medeltal till 6,7 personer, i 2:a till 4,6, i 3:e till 11,2 och i 4:e till 19,9 personer.

Vidare finnes, om man jemför antalet samtliga pensionsberättigade till och pensionstagare i de tre första klasserna vid 1895 års slut, hvilka uppgingo till respektive 972 och 577 (jfr. bil. 2.), att endast 59 procent af dem, som för närvarande uppfyllt de för pensions erhållande stadgade vilkor, ännu kommit i åtnjutande deraf. De öfriga 41 procenten, utgörande vid nyssnämnda tidpunkt 395 pensionssökande befälhafvare, styrmän och maskinister, få till större delen vänta derpå i många år och de, som under de senaste åren anmält sig, antagligen under en så lång tid, att dessförinnan emellan en tredjedel och hälften af dem affidit. Ty tiden, hvarunder ansökningarne få »hvilas», kommer att betydligt förlängas. Allt detta gifvetvis under den förutsättningen, att staten icke snart och kraftigt ingriper.

Fördelar man de pensionstagare i de tre första klasserna, hvilka under åren 1879—1895 erhållit pension, efter antalet år de derpå fått vänta, erhålles följande resultat.

Året för pensionens beviljande.	Ansökningar hvilande i:					Summa.
	1 år.	2 år.	3 år.	4 år.	5 år.	
1879	4	5	—	—	—	9
1880	—	41	—	—	—	41
1881	—	26	6	—	—	32
1882	—	7	18	—	—	25
1883	—	35	16	—	—	51
1884	—	22	16	—	—	38
1885	—	6	29	—	—	35
1886	—	2	28	—	—	30
1887	—	—	32	—	—	32
1888	—	—	12	12	—	24
1889	—	—	—	22	—	22
1890	—	—	—	23	8	31
1891	—	12	58	44	18	132
1892	—	—	28	6	—	34
1893	—	—	—	26	—	26
1894	—	—	—	18	—	18
1895	—	—	—	—	22	22
Summa	4	156	243	151	48	602

Väntetiden har således redan utsträckts till fem år, men detta är dock ringa emot hvad den skulle kunna komma att blifva. Be-

sinnar man å ena sidan att för närvarande 395 ansökningar till de tre första klasserna »hvila» men å den andra att anstalten under de båda senare åren varit i stånd att utdela i medeltal endast 20 pensioner inom dessa klasser, så kan man lätteligen bilda sig en ungefärlig föreställning, huru lång väntetiden blir för de senast anmälda, fulla tjugo år blir det måhända icke, men säkerligen ej långt derifrån, ty om också en del under sin afvaktan på pension afider och derigenom väntetiden för de öfriga förkortas, må å andra sidan tagas i betraktande, att anstalten genom den hastiga tillväxten i antalet pensionstagare i fjerde klassen pressas att minska det antal pensioner, som årligen beviljas i de öfriga.

Med begagnande af en del utaf de uppgifter, som ofvan lemnats, jemte vissa andra möter ingen svårighet att beräkna de inkomster, hvaraf anstalten såväl för närvarande som ock för den närmaste framtiden ungefärligen är i behof för att kunna tillfredsställa de kraf, som på densamma ställas. Det förhanden varande behovet är, oberäknadt förvaltningskostnaderna, uppenbarligen:

för 1:a klass	319	pensioner à	160	kronor =	51,040	kronor
„ 2:a „	244	„ „	120	„ =	29,280	„
„ 3:e „	409	„ „	100	„ =	40,900	„
„ 4:e „	669	„ „	60	„ =	40,140	„
					<hr/> Summa 161,360 kronor.	

Hvad det framtida behovet angår, är gifvetvis beräkningen något mera invecklad och kan icke utföras annat än under en viss begränsning i anseende till tiden, då det ju är tydligt, att antalet af dem, som hos anstalten komma att söka pension, beror på den tillströmning till sjömansyrket, som under förutliggande tider egt rum, något åter som i sin tur betingas af sjöfartsnäringens växlande ställning. Med anledning häraf har här nedan anstaltens blifvande behof af tillgångar icke beräknats längre fram i tiden än till år 1910.

Redan i det föregående är påvisadt, hurusom antalet inkomna pensionsansökningar under de åtta senast tilländalupna åren visat sig tillnärmelsevis konstant. Förklaringen härtill torde uppenbarligen vara att söka i den vexling, som våra sjöfartsförhållanden undergingo på midten af 1870-talet. Medan de dessförinnan befunnit sig i en ytterst snabb utveckling, så att under det närmast föregående årtiondet fartygens tontal nära nog fördubblades, inträdde med förstnämnda tidpunkt ett påtagligt stillastående, såsom framgår af följande öfversigt af antalet och drägtigheten af svenska handelsflottans fartyg under

nedan angifna år. Uppgifterna äro hemtade från kommerskollegii berättelser om utrikes handel och sjöfart.

År.	Hela handelsflottan.		Deraf i utrikes fart.	
	Antal.	Ton.	Antal.	Ton.
1865	3,155	266,016	1,248	210,215
1870	3,376	346,862	1,463	270,539
1875	4,237	507,049	1,919	414,847
1880	4,333	542,642	2,133	455,631
1885	3,968	517,061	1,940	432,931
1890	3,874	510,947	1,861	432,219
1893	4,073	546,515	1,899	468,655

Med hänsyn till det stillastående, som sålunda utmärkt sjöfartsnäringsen under de närmaste två decennierna, torde få antagas, att antalet pensionsansökningar ännu åtskilliga år framåt i tiden kommer att utgöra, hvad de under den senaste åttaårsperioden uppgått till, eller 26 i 1:a, 18 i 2:a, 29 i 3:e och 51 i 4:e pensionsklassen.

Härnäst är att taga i betraktande pensionärernas och de pensionsberättigades fördelning efter ålder. Utgår man från år 1890, då antalet pensionstagare uppgick till 1,077 och antalet öfriga till pension berättigade till 246, samt räknar dessa sistnämnda till åldern 55—60 år, till hvilken de ock säkerligen med få undantag hörde, så erhålles jemlikt antalens tjänsteberättelse för samma år följande öfversigt.

Ålder.	1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	4:e klass.	Summa.
• 55—60	89	58	111	170	428
60—65	66	45	54	130	295
65—70	33	41	81	135	290
70--75	22	33	60	69	184
75—80	19	18	24	34	95
Öfver 80	8	4	7	12	31
Summa	237	199	337	550	1,323.

Slutligen har man att beräkna antalet af dem, som qvarlefva år 1910, detta i fråga om såväl nuvarande som blifvande pensionstagare. Af den undersökning rörande dödligheten bland sjömän, som längre ned i det följande återfinnes, framgå bland annat nedan anförda för det förhanden varande ändamålet behöfliga siffror. Af 5,559 sjömän i åldern 55 år qvarlefva:

Vid 55 år	5,559
„ 57 $\frac{1}{2}$ „	5,338
„ 62 $\frac{1}{2}$ „	4,590
„ 67 $\frac{1}{2}$ „	3,685
„ 72 $\frac{1}{2}$ „	2,662
„ 77 $\frac{1}{2}$ „	1,631
„ 82 $\frac{1}{2}$ „	738
„ 87 $\frac{1}{2}$ „	210
„ 92 $\frac{1}{2}$ „	22

Med begagnande af ofvanstående tal är lätt att uppskatta, huru många af 1890 års pensionärer och öfriga pensionsberättigade qvarleva 20 år derefter eller år 1910. Utföres räkningen till en början endast för första klassen, ter sig beräkningens gång och resultat sålunda:

Af 89 i åldern 55—60 qvarleva	$\frac{1,631}{5,338}$	89 = 27	i åldern 75—80 år
„ 66 „ 60—65 „	$\frac{738}{4,590}$	66 = 11	„ 80—85 „
„ 33 „ 65—70 „	$\frac{210}{3,685}$	33 = 2	„ 85—90 „
„ 22 „ 70—75 „	inga		
„ 19 „ 75—80 „	inga		
„ 8 „ öfver 80 „	inga.		

Beräknas på samma sätt antalet pensionärer, som år 1910 återstå af det år 1890 befintliga antalet i de tre öfriga klasserna, ter sig det samlade resultatet sålunda:

Ålder år 1890.	1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	4:e klass.	Summa.
75—80	27	17	33	51	128
80—85	11	7	9	21	48
85—90	2	2	5	8	17
Öfver 90	—	—	1	1	2
	40	26	48	81	195

Hvad vidare angår de pensionstagare, som under åren tillkommit (fortfarande under den förutsättningen, att anstalten eger medel att utan tidsutdrägt bevilja alla dertill berättigade pension), så kunde, såsom förut är uppvisadt, de nyinträdande beräknas för hvarje år till 26 i 1:a, 18 i 2:a, 29 i 3:e och 51 i 4:e klassen eller för alla de tjugu

åren till respektive 520, 360, 580 och 1,020 pensionärer. Antager man, för enkelhetens skull och för att kunna använda de ofvan angifna och från dödlighetsberäkningarna hemtade siffrorna å antalet »qvarlevande», att de hvart år nytillkomne ingått vid årets början i en ålder af jemnt 55 år, och tager man äfven här den första klassen först i skärskådande samt indelar densamma i fyra femårsgrupper, hvardera å 130 pensionärer, hvaraf en grupp inträdt i anstalten som pensions-tagare åren 1891—95 och år 1910 tillhört densamma i genomsnitt i $17\frac{1}{2}$ år, en annan, som inträdt åren 1896—1900 och tillhört anstalten i $12\frac{1}{2}$ år, en tredje som inträdt åren 1900—1905 och tillhört anstalten i $7\frac{1}{2}$ år och en fjerde som inträdt i anstalten i $2\frac{1}{2}$ år, så qvarleva uppenbarligen af dessa fyra grupper år 1910:

Af 130, som inträdt 1890—1895,	$\frac{2,662}{5,559}$	· 130 =	61	i åldern	70—75 år
„ 130 „ 1895—1900,	$\frac{3,685}{5,559}$	· 130 =	85	„	65—70 „
„ 130 „ 1900—1905,	$\frac{4,590}{5,559}$	· 130 =	105	„	60—65 „
„ 130 „ 1905—1910,	$\frac{5,338}{5,559}$	· 130 =	123	„	55—60 „

För samtliga grupperna blir resultatet, på samma sätt beräknadt, som följer.

Alder år 1910.	1:a klass.	2:a klass.	3:e klass.	4:e klass.	Summa.
55—60	123	85	137	241	586
60—65	105	73	118	207	503
65—70	85	59	94	166	404
70—75	61	42	68	120	291
	374	259	417	734	1,784

Sammanslås nu de båda beräkningarna för de år 1890 befintliga och de sedan tillkomna samt uträknas derefter detta anstaltens sannolika behof af inkomster år 1890, så blir detta:

för 1:a klass	414	pensioner à	160	kronor =	66,240	kronor
„ 2:a „	285	„ „	120	„ =	34,200	„
„ 3:e „	465	„ „	100	„ =	46,500	„
„ 4:e „	815	„ „	60	„ =	48,900	„
				Summa	195,840	kronor

Ville man härjemte, såsom ofta varit på tal (se följande afdelning), öka den nog låga pensionen i 4:e klassen till ett belopp, som stode i bättre samklang med det nuvarande penningvärdet, exempelvis till 80 kronor, så skulle en dylik förhöjning påkalla ytterligare 16,400 kronor i inkomster, så att totalsumman stege till 212,240 kronor.

Det har vidare flere gånger varit föreslaget, att hyresafgifterna, som år 1884 inflöto till ett belopp af sammanlagdt 54,974,42 kronor, skulle anslås till handelsflottans pensionsanstalt för att sätta denna i bättre stånd att på ett något så när tillfredsställande sätt funktionera. Sammanräknas nämnda belopp med anstaltens nuvarande inkomster utöfver statsanslaget, hvilka förstnämnda 1894 utgjorde 26,975,54, utgör summan på några öre när 81,950 kronor, hvadan det erforderliga statsanslaget, om nemligen pensionerna i 4:e klassen ökas till 80 kronor, skulle utgöra 130,290 eller i rundt tal 130,000 kronor.

Ofvan anförda tillgångar skulle visserligen under de nu närmast följande åren icke komma att till fullo behövas, men vore det helt visst önskvärdt, att anstalten sattes i tillfälle att något öka sin pensionsfond för att kunna utan olägenhet möta möjligen blifvande räntefall.

Det är slutligen icke otroligt att anstalten, om den bereddes här beräknade inkomster, icke blott under den instundande femtonsperioden, utan äfven efter år 1910 skall kunna utan svårighet utdela åt de sjöfarande dem tillkommande pensionsbelopp, ty det låter beräkna sig, att anstalten vid nämnda tidpunkt närmelsevis kommit i jernvigtsläge, så att antalet pensionsrum, som årligen genom dödsfall blifva lediga, ungefär motsvara antalet inkommande pensionsansökningar. Tillämpar man nemligen här längre ned förekommande dödlighetssiffror för sjöfolk i olika åldrar på de båda uträkningar här ofvan, som tillsammans gifva en öfersigt af det antagliga antalet pensionärer i olika klasser år 1910, så kan det sannolika antalet under samma år afidna pensionärer beräknas komma att utgöra 23 i 1:a klassen, 15 i 2:a klassen, 26 i 3:e klassen och 48 i 4:e klassen, hvilka siffror endast föga understiga medeltalet under de åtta senaste åren inkomna ansökningar, hvilket af anförda grunder äfven för de närmast i framtiden liggande qvinnorna torde få giltighet.

II. Föreslagna åtgärder till sjömannapensioneringens förbättrande.

Redan i ingressen är omförmäldt, att arbetareförsäkringskomitén på sin tid fick i uppdrag att undersöka och afgifva förslag om, huru-

ledes handelsflottans pensionsanstalt skulle bättre än dittills motsvara sin uppgift. Komiténs förslag blef i korthet följande: *)

att några nya inkomster icke skulle anstalten beredas, men att hela det nuvarande statsanslaget skulle direkt användas till pensionering samt utgå efter något förändrade grunder, sålunda, att anstalten årligen uppbure i fast anslag 96,000 kronor samt derutöfver i ytterligare föringsersättning 1,000 kronor för hvarje fullt 10,000 ton, hvarmed dräktigheten af svenska i utrikes fart använda fartyg öfverstege 435,000 ton,

att öfvermaskinister uppflyttades från tredje till andra pensionsklassen;

att pensionerna i fjerde klassen höjdes till 80 kronor;

att den bestämda proportionen emellan antalet pensionsrum inom de olika klasserna upphäfdes, men att derest de pensionssökande äro flere än som med inrättningens tillgångar kunna pensioneras, sökande inom fjerde klassen skola hafva företräde, intill dess att pensionernas antal inom samma klass utgör tre femtedelar af samtliga pensionsrum;

att lägsta pensionsåldern inom de tre första klasserna höjdes till 58 år;

att den kortaste tjenstgöring i utrikes sjöfart, som för pensionsrätt förutsattes, bestämdes till ethundratjugu månader;

att den erforderliga inskrifningstiden vid sjömanshus sänktes från tjugufem till tjugu år; samt

att rymning icke vidare skulle utgöra något hinder för pensions erhållande.

Häremot reserverade sig dock: *dels* herrar Danielson och Fränckel, hvilka ansågo lämpligt, att till anstalten inflytande statsmedel till siffran bestämdes, så att de icke gjordes beroende af det vexlande tontalet af till utrikes sjöfart begagnade svenska fartyg, utan fixerades till 100,000 kronor årligen; *dels ock* herr Hedin, hvilken i hufvudsak hemstälde, att pensionerna i de två första klasserna minskades till respektive 120 och 110, men höjdes i den fjerde till 90 kronor, samt framhöll önskvärheten af att frågan komme att tagas i förnyadt öfvervägande från följande utgångspunkter: pensionsåldern i sistnämnda klass sättes till fem år lägre än den nu är eller till femtio år, samt att hyresafgifterna anvisades till pensioneringen, hvilket sistnämnda reservanten ansåg sig dess hellre kunna framställa såsom lämpligt, som komitén föreslagit att 30,000 kronor skulle af Riksdagen anvisas i förvaltningskostnadsbidrag åt sjömanshusen.

*) Se i öfrigt komiténs utlåtande och förslag, del I: 2 af dess betänkande.

Beträffande det bedömande som kommit komiterades förslag till del från de myndigheter, hvilkas mening derom inhemtats, d. v. s. sjömanshusen, handelsflottans pensionsanstalt och kommerskollegiet, hänvisas väsentligen till det utlåtande, som sistnämnda embetsverk afgifvit och hvaraf ett utdrag återfinnes i härhos fogdade bilaga 2. Samma utdrag innehåller ock upplysningar rörande en af f. d. tjänstförrättande svenske och norske konsuln i Barcelona Wilhelm Josef Stefan Westzynthius genom testamente den 15 september 1881 till svenska regeringens förfogande stäld fond af öfver 22,000 kronor för att användas »till förbättrande af ställningen för sjöfolk af hvarje rang och grad ifrån den simple matrosen, tillhörande svenska såväl krigs- som handelsflottan, vare sig de äro i aktiv tjänst eller afskedade med eller utan pension».

Här må vidkommande kommerskollegii utlåtande endast nämnas, att kollegiet endast så tillvida biträder arbetareförsäkringskomiténs ofvanberörda förslag, att det anser, att pensionsbeloppet för fjerde klassen ökas till 80 kronor, att vidare bestämmelserna om ett visst antal pensionsrum i hvar och en af klasserna och en viss proportion emellan sagda antal bortfalla samt att lägsta pensionsåldern för de tre första klasserna höjes till 58 år. Härförutom föreslår kollegiet att för pensions erhållande skall bland annat fordras att hafva i tjugufem år varit vid svenskt sjömanshus inskrifven och utan att hafva gjort sig skyldig till rymningsbrott under tiden tjänstgjort till sjös å svenskt fartyg i 180 månader, deraf minst 120 månader i utrikes handelsfart, eller såsom förhyrd å örlogsfartyg, äfvensom att det må bero på särskild pröfning af anstaltens direktion, huruvida den som rymt men i öfrigt uppfyllt för pensionsrätt föreskrifna vilkor må komma i åtnjutande af pension.

Ur några mot slutet af oktober nästlidet år till civildepartementet inkomna yttranden från fem sjömannasällskap, hvilka satts i tillfälle att säga sin mening beträffande såväl komiterades förslag som kollegiets deröfver afgifna utlåtande, må här i de delar, der de beröra sjömannens pensionering, i korthet anföras följande. Ångfartygsbefälhafvaresällskapet i Stockholm samt sjömannaföreningen dersammastädes hafva i lika lydande skrivelser förklarat sig anse såsom lämpliga pensionsvilkor: 55 lefnadsår, att i 25 år hafva varit vid sjömanshus inskrifven samt att hafva fullgjort 150 månaders effektiv sjötjänst. Gefle fartygsbefälhafvaresällskap förordar hufvudsakligen: att det statsanslag af 30,000 kronor, som arbetareförsäkringskomitéen föreslagit till förvaltningskostnadsbidrag åt sjömanshusen, i stället anvisas åt handelsflottans

pensionsanstalt, att pensionsklasserna inskränktes till tre med respektive 160, 120 och 80 kronor i pension, att till den första af dessa klasser räknades alla examinerade befälhafvare i fart bortom Skagen och Lindesnäs till annan hamn än norsk samt att lägsta pensionsåldern sattes till 58 eller 60 år för befälhafvare, men bibehölles till 55 år för styrmän, maskinister och öfrigt sjöfolk. De vilkor för pensions erhållande åter, som Göteborgs fartygsbefälhafvareförening tillstyrkt, äro: att under 25 år varit inskrifven vid sjömanshus och under samma tid gjort sjötjänst å svenskt fartyg tillsammans minst 150 månader äfvensom en uppnådd ålder af 55 år, hvarvid dock föreningen uttalat önskvärdheten deraf att, om tillgångarne så medgåfve, pensionsåldern för manskapsklassen nedsattes. Derjemte anser föreningen, att sjöman som drabbas af invaliditet bör tillgodonjuta full pension, oafsedt om han erlagt ett eller flera års afgifter, såvida han är af understöd i behof. Till slut föreslår föreningen, att, i likhet med hvad som på ett sjöfartsmöte i Nässjö (hvarom se nedan) ansetts lämpligt, både ton- och hyresafgifter ingingo till de sjöfarandes pensionsanstalt. Sagda mötes förslag har äfven kanalfloottans ångfartygsbefälhafvaresällskap förordat.

Inskränkande granskningen af de åtgärder arbetareförsäkringskomitén förordat till dem, som mera omedelbart beröra frågans ekonomiska sida, får jag rörande dessa i korthet framhålla, hurusom deras otillräcklighet, äfven om pensionen för 4:de pensionsklassen bibehålles vid sitt nuvarande belopp eller 60 kronor, numera är lätt påvislig. En ibland de förändringar, genom hvars vidtagande komitén förmenade, att anstaltens årliga tillgångar skulle visa sig något så när tillfyllest, var, såsom nämnts, att pensionsåldern för de tre första klasserna uppflyttades till 58 år. Af de pensionsberättigade, hvilkas ansökningar vid 1895 års slut hvilade, voro emellertid enligt dem bifogade intyg ej mindre än 78 i 1:a, 46 i 2:a och 76 i 3:e i ålder öfver 58 år. Sammanräknas dessa med de då befintliga pensionärerna (jfr. tab. 2), af hvilka ingen inom de tre första klasserna var under nämnda ålder, så belöper sig summan till 258 i 1:a, 190 i 2:a, 329 i 3:e och 669 i 4:e pensionsklassen, erfordrande en sammanlagd pensioneringskostnad af 137,120 kronor årligen, medan anstaltens inkomster uppgå till endast 125,000 kronor. Om också, såsom anstaltens direktions föreslagit (jfr. bil. 2) ersättningen för föringen utginge efter något liberalare vilkor, så att anstalten i dylik inkomst erhöle 3 à 4 tusen kronor mera årligen än som för närvarande inflyter, så skulle härigenom ingen nämnvärd lättnad beredas i anstaltens ekonomiska svårigheter, ej ens för närvarande och än mindre för framtiden.

Som kommerskollegium endast delvis accepterat de af komitéén föreslagna ändringarna, är uppenbart, att kollegii förslag, från den ekonomiska synpunkten sedt, än mindre kan anses tillfredsställande. Och hvad de yttranden, sjömannaföreningarna afgifvit, angår, torde ingen af dem kunna sägas hafva lemnat något mera värdefullt bidrag till frågans lösning.

I hvad mån slutligen skärpta pensionsvilkor i fråga om tjenstgöringstiden, på sätt som arbetareförsäkringskomitéén, anstaltens direktion, kommerskollegium och åtskilliga sjömannaföreningar föreslagit, skola visa sig besitta förmåga att minska antalet pensionsberättigade, derom kan tydligen icke på förhand afgifvas något bedömande. Emellertid må omnämnas, att det ej sällan lär inträffa, särdeles i Skåne, att sjöfolk inmönstra på några dagars utrikes resa och sedan vid styrkande af sin behörighet till pension få räkna dylik kort tids tjenstgöring som ett seglitionsår i utrikes fart samt sålunda på ett ganska lättvindigt sätt kunna uppvisa de 17 dylika år, som fordras.

Detta hvad vidkommer arbetareförsäkringskomitééns utlåtande^o och de förslag och yttranden detsamma föranledt. Önskvärdheten af lämpliga förändringar till sjömannapensioneringens förbättrande har emellertid äfven annorledes gjort sig gällande och var särskildt nästlidet år föremål dels för en riksdagsmotion, hvilken dock icke föranledde någon åtgärd, dels ock för öfverläggningar å ett sjöfartsmöte i Nässjö. Något egentligt förslag tilltrodde sig sistnämnda möte icke kunna framlägga, men beslöt i stället att inför Kongl. Maj:t framlägga de önskningsmål, som under förhandlingarna i berörda hänseende vunnit mötets bifall. Af den inlaga, hvarmed mötet inkommit, äfvensom af ett densamma åtföljande protokoll meddelas här en afskrift i bilaga 3.

I sammandrag torde mötets uttalade önskningsmål enligt det omnämnda protokollet kunna återgifvas sålunda:

att pensioneringen vid handelsflottans pensionsanstalt ställes på nya grunder och utsträcktes äfven till i inrikes fart användt sjöfolk;
att pensioneringen icke endast skulle omfatta sjöfolket, utan äfven deras efterlemnade enkor och barn;

att till densamma anvisades ej mindre anstaltens egna nuvarande fonder och inkomster, än äfven sjömanshusens samlade tillgångar, der icke särskilda donationsvilkor hindrade sådan användning, äfvensom tonsafgifter och hyresafgifter, de senare ersatta med fasta årspremier, samt slutligen hvad derutöfver kunde vara erforderligt i ytterligare statsbidrag;

att vidare pensionsklasserna för de sjöfarande sjelfva blefvo trenne med respektive 400, 300 och 200 kronor i utgående pensionsbelopp;

att till den första klassen skulle räknas de fartygsbefälhafvare som innehade befälhafvarebref eller till sådant vore berättigade, till andra öfriga befälhafvare, styrmän och maskinister samt till tredje eldare, matroser och öfrigt sjöfolk;

att som vilkor för pensions erhållande bestämdes: uppnådd 55 års ålder, men om möjligt lägre för manskapsklassen, att i 25 års tid hafva varit vid svenskt sjömanshus inskrifven och derunder i minst 150 månader haft anställning å svenskt fartyg samt att i 25 år hafva ordentligt fullgjort sina inbetalningar;

att derförutom äfven sjöman som drabbats af invaliditet skulle tillgodonjuta full pension, oafsedt om han erlagt en eller flere års-premier, såvida han deraf vore i behof; samt

att för att erhålla pension i högre klass skulle erfordras att i minst fem år hafva erlagt deremot svarande afgifter.

Här närmast lämnas en redogörelse för vissa statistiska undersökningar och kalkyler, som lagts till grund för beräkningen af den kostnad, som en omgestaltning af handelssjöfolkets pensionering i den riktning, sjöfartsmötet i Nässjö angifvit, skulle kräfva.

Hvad då först pensioneringen eller lifränteförsäkringens omfattning angår, skall densamma enligt mötets förslag sträcka sig icke blott såsom nu till i utrikes fart användt sjöfolk, utan äfven till dem som den inrikes sjöfarten sysselsätter. Derest en sådan utsträckning kommer att ske, är väl dock troligt, att en viss begränsning nedåt iakttages, så att försäkringen icke kommer att omfatta prämkarlar samt besättning å mindre ångbåtar och smärre ved- och sandskutor och annat dylikt. I saknad likväl af hvarje utgångspunkt för bedömandet utaf huru denna gräns lämpligen borde sättas, har jag icke dervid kunnat fästa något afseende, utan omfatta mina beräkningar hela styrkan utaf såväl i in- som utrikes fart sysselsatta sjömän, utan någon inskränkning, viljande jag endast i sammanhang härmed nämna, att i inrikes fart begagnade segel- och ångfartyg under 20 ton, hvilka år 1893 uppgingo till respektive 235 och 482, kunna beräknas tillsammans sysselsätta inemot 2,500 man.

Angående antalet sjöfolk föreligga diverse upplysningar dels från kommerskollegii handels- och sjöfartsberättelser, dels ock från de yrkesräkningar, som statistiska centralbyrån offentliggjort i samband med sina redogörelser för folkräkningarna och som stödja sig på det då insamlade materialet, dels slutligen från de undersökningar rörande en

mängd olika yrkesgrupper, som både arbetareförsäkringskomitén och nya arbetareförsäkringskomitén låtit verkställa och som också grunda sig på nyssnämnda material *). Endast de begge komitéutredningarna innehålla dock de för mina kalkyler behöfliga uppgifterna om de sjöfarandes åldersfördelning, hvadan kollegiets och centralbyråns siffror icke här kunnat få någon användning. Enligt komitéutredningarna, hvilka afse den förra år 1880 och den senare år 1890, utgjorde antalet sjöfolk, inom olika åldersgrupper, sagda år, som följer:

Åldersår.	Å r 1880.							Å r 1890.		
	Sjökapteners och styrmän.		Sjömän, maskinister och eldare.		Hela antalet.			Sjömän, maskinister och eldare.		
	Gifta.	Ej gifta.	Gifta.	Ej gifta.	Gifta.	Ej gifta.	Summa.	Gifta.	Ej gifta.	Summa.
15—20	—	7	1	1,874	1	1,881	1,882	7	2,691	2,698
20—25	28	193	261	5,138	289	5,331	5,620	296	5,783	6,079
25—30	300	408	1,237	3,620	1,537	4,028	5,565	1,272	4,325	5,597
30—35	619	301	1,505	1,853	2,124	2,154	4,278	1,645	2,215	3,860
35—40	714	167	1,315	987	2,029	1,154	3,183	1,388	1,134	2,522
40—45	764	131	1,154	538	1,918	669	2,587	1,128	603	1,731
45—50	583	71	849	348	1,432	419	1,851	933	392	1,325
50—55	365	62	517	138	882	200	1,082	821	238	1,059
55—60	277	36	442	93	719	129	848	561	159	720
60—65	155	29	201	63	356	92	448	213	71	284
65—70	62	22	84	31	146	53	199	108	60	168
öfver 70	35	24	27	11	62	35	97	61	63	124
Summa	3,902	1,451	7,593	14,694	11,495	16,145	27,640	8,433	17,734	26,167

Båda undersökningarna sträcka sig endast till yrkesutöfvare, men ej till f. d. sådana. Den senare undersökningen omfattar, såsom synes, ej heller befälhafvare och styrmän, men gifver det oaktadt en slutsumma som endast med halfannat tusental understiger totalsiffran från 1880 års undersökning. Detta beror dock icke derpå att sjömanskapet under de mellanliggande åren afsevärdt ökats, utan har sin förklaring

*) Se arbetareförsäkringskomiténs bet. III: 7 och nya arbetareförsäkringskomiténs bet. II.

deri, att yrkesbeteckningarna i det senast inkomna folkräkningsmaterialet, hvarpå siffrorna för 1890 grunda sig, voro väsentligen mera fullständigt angifna än tillföre varit förhållandet. Det synes mig, som om man skulle kunna förena uppgifterna från år 1880 angående sjökaptener och styrmän med uppgifterna från år 1890 om det öfriga sjöfolket och dy-medelst få, i brist på bättre uppgifter, en tablå öfver hela sjömanskapet i dess fördelning efter ålder och civilstånd. Dock tarfva de sålunda hopslagna uppgifterna, innan de kunna användas, ett par jemkningar. Den ena af dessa står i samband med det ändamål, för hvilket de här äro afsedda. Det är nemligen för beräkningarna önskligt, att ångfartygs-maskinister särskiljas från det öfriga egentliga besättningsmanskapet och sammanföras med sjökaptener och styrmän. År 1890 uppgick antalet i ut- och inrikes fart använda ångfartyg till 1,045. Räknar man endast en maskinist å hvar ångfartyg, skulle antalet maskinister utgöra i det närmaste en femtedel af det antal, hvartill befälhafvare och styrmän tillsammans uppgå. Multiplicerar man därför de olika ålders- och civilståndsgrupperna bland sjökaptener och styrmän med sex femtedelar samt minskar siffrorna för det öfriga sjöfolket med motsvarande belopp, erhålles följande sammanställning:

Åldersår.	Sjökaptener, styrmän och maskinister.			Öfrigt sjöfolk.			Hela antalet.		
	Gifta.	Ej gifta.	Summa.	Gifta.	Ej gifta.	Summa.	Gifta.	Ej gifta.	Summa.
15—20	—	8	8	7	2,690	2,697	7	2,698	2,705
20—25	34	232	266	290	5,744	6,034	324	5,976	6,300
25—30	360	490	850	1,212	4,243	5,455	1,572	4,733	6,305
30—35	743	361	1,104	1,521	2,155	3,676	2,264	2,516	4,780
35—40	857	200	1,057	1,245	1,101	2,346	2,102	1,301	3,403
40—45	917	157	1,074	975	577	1,552	1,892	734	2,626
45—50	700	85	785	816	378	1,194	1,516	463	1,979
50—55	438	74	512	748	226	974	1,186	300	1,486
55—60	332	43	375	506	152	658	838	195	1,033
60—65	186	35	221	182	65	247	368	100	468
65—70	74	26	100	96	56	152	170	82	252
öfver 70	42	29	71	54	58	112	96	87	183
Summa	4,683	1,740	6,423	7,652	17,445	25,097	12,335	19,185	31,520

Dessa siffror kräfva dock en ytterligare förbättring, innan de kunna betraktas som definitiva, nemligen i fråga om antalet sjömän i yngre åldrar. Särdeles är siffran för åldern 15—20 uppenbarligen alltför låg för att förefalla sannolik, och bekräftas äfven denna förmodan, om man jemför ofvanstående tal med de uppgifter, som arbetareförsäkringskomitén lät införskaffa från sjömanshusen rörande vid dem inskrifvet sjöfolk *). Enligt dessa uppgifter, hvilka afsågo år 1884, voro vid sjömanshusen inskrifne 30,325 sjömän, hvilka efter åldern och ställning inom yrket fördelade sig på sätt som följer:

Ålder.	Befälhafvare.	Styrmän och maskinister.	Öfrigt sjöfolk.	Summa.
Under 20 år	1	7	4,679	4,687
20—25 „	69	206	8,969	9,244
25—30 „	220	599	4,877	5,696
30—35 „	425	648	2,675	3,748
35—40 „	499	396	1,492	2,387
40—45 „	506	242	1,010	1,758
45—50 „	412	165	707	1,284
50—55 „	266	87	409	762
55—60 „	137	34	221	392
60—65 „	92	12	140	244
Öfver 65 „	57	7	59	123
Summa	2,684	2,403	25,238	30,325

Medan slutsiffrorna för åldersgrupperna öfver 25 år här äro till antalet svagare än i närmast föregående sammanställning, eger vidkommande lägre åldrar motsatsen rum, oaktadt uppgifterna från sjömanshusen icke omfatta hela handelssjöfolket. Hvad den utrikes sjöfarten vidkommer, ingår visserligen hela det antal befäl och besättning, som varit anställt å de svenska handelsfartyg, hvilka seglat på utrikes ort år 1884, enär inga andra svenska sjömän än de, som låtit inskrifva sig å sjömanshus, få i utrikes fart nyttjas. För idkande af sjöfart inrikes orter emellan är icke något dylikt vilkor uppställt, och i följd deraf utgör vid sådan fart det inskrifna sjöfolket blott en del af alla dem, som dervid sysselsättas. År 1884 uppgick denna del till 3,272 sjömän af olika slag, medan hela antalet vid den inrikes sjöfarten sam-

*) Se arbetareförsäkringskomiténs bet. III: 4, tab. n:o 3.

ma år⁷ sysselsatt sjöfolk kunde beräknas utgöra omkring 8,300 *). I rundt tal böra sjömanshusens uppgifter alltså ökas med 5,000 personer, för att få anses representera hela yrket. Utproportioneras dessa 5,000 på de olika åldersgrupperna och dervid befälhafvare, styrmän och maskinister tagas i ett, komma åldersgrupperna under 30 år att utvisa följande siffror.

Ålder.	Sjökaptener, styrmän och maskinister.	Öfrigt sjöfolk.	Summa.
Under 20 år	9	5,451	5,460
20—25 „	320	10,448	10,768
25—30 „	954	5,681	6,635

Ersättas nu summorna för samma åldersgrupper i den tabellariska öfversigten å sid. 33 med ofvanstående tal och den härigenom tillkomna ökningen tillräknas de »ej gifta», erhållas nedanstående siffror å antalet sjömän, fördelade efter ålder, civilstånd och ställning inom yrket, hvilka siffror här få anses som definitiva. Uppgifterna i öfversigten å sid. 33 angående det gifta sjöfolket hafva lemnats orubbade, såsom närmelsevis tillförlitliga. Gifta män stå i folkräkningsmaterialet, hvarpå såsom nämndt de berörda uppgifterna grunda sig, merendels upptagna som hufvudpersoner, och för sådana äro yrkesbeteckningarna i längderna vida fullständigare än för andra. Särskildt gäller detta 1890 års material. De ofvan som definitiva angifna siffrorna äro:

---

*) Jfr arbetareförsäkringskomiténs bet. III: 4 sid. 8 och 9.

Åldersår.	Hela antalet sjömän.	Deraf		Sjökapten, styrmän och maskinister.		Öfrigt sjöfolk.	
		Sjökapten, styrmän och maskinister.	Öfrigt sjöfolk.	Gifta.	Ej gifta.	Gifta.	Ej gifta.
Under 20	5,460	9	5,451	—	9	7	5,444
20—25	10,768	320	10,448	34	286	290	10,158
25—30	6,635	954	5,681	360	594	1,212	4,469
30—35	4,780	1,104	3,676	743	361	1,521	2,155
35—40	3,403	1,057	2,346	857	200	1,245	1,101
40—45	2,626	1,074	1,552	917	157	975	577
45—50	1,979	785	1,194	700	85	816	378
50—55	1,486	512	974	438	74	748	226
55—60	1,033	375	658	332	43	506	152
60—65	468	221	247	186	35	182	65
65—70	252	100	152	74	26	96	56
öfver 70	183	71	112	42	29	54	58
Summa	39,073	6,582	32,491	4,683	1,899	7,652	24,839

För de blifvande beräkningarna är emellertid önskvärdt att erhålla de femåriga åldersgrupperna intill högst 40 år uppdelade i ettåriga åldersklasser. Detta låter sig ock göra med ledning af förberörda uppgifter om vid sjömanshusen inskrifna sjömän, hvilka i den meromnämnda komitéutredningen finnas fördelade i såväl ettåriga som fem- och tioåriga åldersklasser. En uppdelning af de femåriga åldersgrupperna i öfversigten här ofvan i enlighet med uppgifterna från sjömanshusen lemnar följande resultat:

Aldersår.	Hela antalet sjömän.	Deraf		Aldersår.	Hela antalet sjömän.	Deraf	
		Sjökapteners, styrmän och maskinister.	Öfrigt sjöfolk.			Sjökapteners, styrmän och maskinister.	Öfrigt sjöfolk.
Under 18	2,008	1	2,007	29—30	1,095	218	877
18—19	1,571	2	1,569	30—31	1,154	207	947
19—20	1,881	6	1,875	31—32	1,030	215	815
20—21	2,035	12	2,023	32—33	941	238	703
21—22	2,383	44	2,339	33—34	856	233	623
22—23	2,344	62	2,282	34—35	799	211	588
23—24	2,097	90	2,007	35—36	904	247	657
24—25	1,909	112	1,797	36—37	682	195	487
25—26	1,625	149	1,476	37—38	649	205	444
26—27	1,465	178	1,287	38—39	567	182	385
27—28	1,343	212	1,131	39—40	601	228	373
28—29	1,107	197	910	Summa	31,046	3,444	27,602

De blifvande beräkningarna erfordra vidare en närmare kännedom om dödlighets- och lifslängdsförhållandena bland sjöfolk. Veterligt har någon undersökning härom icke förekommit annat än inom arbetareförsäkringskomitén, hvars utredningar rörande mortaliteten inom vissa yrken äfven omfatta de sjöfarande. Det material, hvarpå komitén stödde sina ifrågavarande beräkningar, utgjordes dels utaf det till folkräkningen år 1880 insamlade uppgifterna, dels ock utaf utdragen ur dödböckerna för åren 1879—82. För sjöfolkets vidkommande måste dock, såsom förut framhållits, på grund af den bristande yrkesbeteckningen uti folkräkningsmaterialet för lägre åldersgrupper, de derur framgångna siffrorna anses åtskilligt felaktiga. Jag har därför äfven vid mina beräkningar om dödligheten funnit anledning att ersätta dessa siffror för åldrar under 30 år med andra lämpligare och såsom sådana valt de tre öfversta talen i andra kolumnen uti öfversigten å föregående sida samt på så sätt kommit till följande resultat:

Ålder.	Befintlige sjömän (1880).	Afäidne sjömän 1879—82.	Dödligheten pro mille årligen.
15—20 år	5,460	262	12.0
20—25 ”	10,768	534	12.4
25—30 ”	6,635	384	14.5
30—35 ”	4,278	208	12.2
35—40 ”	3,183	168	13.2
40—45 ”	2,587	147	14.2
45—50 ”	1,851	109	14.7
50—55 ”	1,082	81	18.7

För åldrar öfver 55 år har ett relativt utmärkt material stått till buds i de förteckningar, som direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt i sina tjänsteberättelser årligen meddelar öfver antalet vid hvar års slut befintliga och under hvar år aflidne pensionstagare, fördelade efter födelseåret. Dessa förteckningar sträcka sig tillbaka till år 1869 och lemna i sammandrag för åren 1869—1894 följande resultat.

Ålder.	Medelantalet pensionstag. 1869—94.	Aflidne pensionstag. 1869—94.	Dödligheten pro mille årligen.
55—60 år	221.1	133	23.1
60—65 „	263.8	240	35.0
65—70 „	197.0	296	57.8
70—75 „	124.8	240	74.0
75—80 „	65.1	201	118.7
80—85 „	24.7	121	188.8
85—90 „	5.3	53	384.0
90—95 „	0.8	11	523.8
öfver 95 „	0.04	1	— —

Som man torde finna, sammanhänga de båda dödlighetsserierna ganska godt med hvarandra. Underkastas de en enkel utjemning sålunda, att geometriska medelvärdet af tre på hvarandra följande tal får ersätta det mellersta, och denna operation utföres två gånger, så erhållas följande värden:

Ålder.	Dödlighet pro mille.	Ålder.	Dödlighet pro mille.
15—20	12.0	55—60	24.9
20—25	12.6	60—65	36.2
25—30	13.0	65—70	53.4
30—35	13.1	70—75	79.4
35—40	13.5	75—80	124.6
40—45	14.3	80—85	201.2
45—50	16.0	85—90	330.2
50—55	19.3	90—95	523.8

Äfven dödligheten bland sjömän, jemförda med den manliga befolkningen i öfrigt, är ganska betydande. Naturligtvis har detta sin förklaring i de många fall af drunkning och andra olycksfall med dödlig utgång, som inträffa inom detta lifsfarliga yrke. Enligt arbetare-

försäkringskomiténs undersökning angående olycksfall i arbetet inträffa 4,8 sådana med dödlig påföljd årligen bland tusen sjömän. Ökar man därför dödlighetssiffrorna för hela den manliga befolkningen åren 1881—90 med detta belopp, bör man erhålla som resultat tal, hvilka närma sig de ofvan angifna. Resultatet blifver för åldrar intill 65 år som följer:

Ålder.	Dödlighet pro mille.	Ålder.	Dödlighet pro mille.
15—20	9.4	40—45	13.0
20—25	10.1	45—50	13.9
25—30	10.9	50—55	16.0
30—35	11.4	55—60	20.2
35—40	12.3	60—65	27.8

Trots ökningen äro dessa tal hela linien utefter något lägre än de, som angifvits för sjöfolket. Dock är skillnaden ej väsentlig, och bilda de i sjelfva verket ett godt kriterium på användbarheten af de mortalitetssiffror för sjöfolket, som ofvan framlagts.

Med tillhjälp af dessa sistnämnda har vidare en s. k. dödlighetsordning för sjöfolket åvägabragts. De formler, som begagnats, hafva varit desamma som de, hvilka arbetareförsäkringskomitén använde vid sina liknande kalkyler *).

Utgår man från 10,000 15-åringar, hvilka egnat sig åt sjömansyrket, finnes, att vid nedan angifna åldrar följande kvarleva:

Ålder.	Qvarlevande sjömän.	Ålder.	Qvarlevande sjömän.
15	10,000	60	4,982
20	9,418	65	4,158
25	8,842	70	3,183
30	8,284	75	2,140
35	7,758	80	1,148
40	7,253	85	420
45	6,753	90	78
50	6,234	95	6
55	5,659		

*) Jfr arb.-förs.-komiténs bet. III: 7 sid. 3.

Genom interpolation, hvilken utförts med grafiska hjälpmedel, hafva slutligen taleu för de kvarlevande vid mellanliggande åldrar erhållits, och ter sig den sålunda kompletterade serien i sin helhet som följer:

Ålder.	Qvarlevande sjömän.	Ålder.	Qvarlevande sjömän.	Ålder.	Qvarlevande sjömän.	Ålder.	Qvarlevande sjömän.	Ålder.	Qvarlevande sjömän.	Ålder.	Qvarlevande sjömän.
15	10,000	29	8,394	43	6,953	57	5,405	71	2,976	85	420
16	9,883	30	8,284	44	6,853	58	5,271	72	2,767	86	324
17	9,766	31	8,175	45	6,753	59	5,130	73	2,557	87	244
18	9,650	32	8,068	46	6,652	60	4,982	74	2,348	88	177
19	9,534	33	7,963	47	6,550	61	4,830	75	2,140	89	122
20	9,418	34	7,860	48	6,447	62	4,672	76	1,934	90	78
21	9,302	35	7,758	49	6,342	63	4,507	77	1,731	91	48
22	9,186	36	7,656	50	6,234	64	4,336	78	1,531	92	28
23	9,071	37	7,555	51	6,123	65	4,158	79	1,336	93	16
24	8,956	38	7,454	52	6,011	66	3,973	80	1,148	94	10
25	8,842	39	7,353	53	5,897	67	3,783	81	972	95	6
26	8,729	40	7,253	54	5,780	68	3,588	82	811	96	1
27	8,627	41	7,153	55	5,659	69	3,388	83	665		
28	8,505	42	7,053	56	5,534	70	3,183	84	534		

Efteråt har observerats, att siffrorna för åldrar öfver 90 år icke äro nöjaktiga, och hade det helt visst varit bättre, att vid beräkningen för dessa höga åldrar dödlighetssiffrorna för hela den manliga befolkningen blifvit tillämpade, men eftersom, när denna observation gjordes, en hel del beräkningar redan blifvit utförda, hvilkas omgörande skulle kräft mera tid, än som stod till buds, samt den anmärkta bristfälligheten icke i minsta nämnvärda mån inverkar på det slutliga resultatet, har icke å densamma fästs något afseende.

Såsom förut omförmälts, har sjöfartsmötet i Nässjö äfven framställt önskvärdheten deraf, att de af sjöfolket, hvilka genom olycksfall eller på annat sätt drabbades af invaliditet, så att de icke vidare kunde utöfva sitt yrke, komme i åtnjutande af en lämplig lifränta. Härigenom har mötets »förslag» fått en viss likhet med det »förslag till lag angående försäkring för beredande af pension vid varaktig oförmåga till

arbeten, som nya arbetareförsäkringskomitén uppgjort, och föranleder i viss mån äfven en del beräkningar, som äro likartade med dem, hvarpå komiténs förslag stöder sig. Jag har därför också i mångt och mycket kunnat begagna mig af de beräkningsmetoder och formler, som den nämnda komiténs matematiker professor A. Lindstedt, tillämpat, ehuru väl jag icke kunnat gifva mig in på en så vidlyftig och ingående undersökning som den professor Lindstedt åvägabragt, något som för öfrigt skulle kräft vida mera tid och ett mera omfattande och noggrant statistiskt material, än som stått till mitt förfogande.

Den i tab. 3 framlagda invaliditetstabellen är bland annat beräknad i närmaste öfverensstämmelse med af professor Lindstedt i liknande syfte användt förfaringssätt. Jag har vid dess upprättande utgått från den förutsättningen, att åldern för sjömannens inträde i försäkringen skulle bestämmas till 18 år. De olika kolumnerna i tabellbilagan hafva följande betydelse:

första kolumnen innehåller de olika åldrarne från och med 18 till och med 55 års ålder;

andra kolumnen innehåller L_x = det i närmast föregående öfversigt uppgifna antalet qvarlevande sjömän vid x års ålder af 10,000 15-åriga, hvilka egnat sig åt sjömansyrket;

tredje kolumnen angifver i_x = sannolikheten för en x -åring att blifva invalid, innan han uppnått $(x+1)$ års ålder; värdena å i_x äro hemtade från motsvarande tabell i nya arbetareförsäkringskomiténs betänkande, del II sid. 30; komitén har i sin tur för åldrar från och med $x = 35$ tagit värdena å i_x ur den tyska riksförsäkringens tabell;

i fjärde kolumnen beteckna talen A_x det antal aktiva sjömän, som vid x års ålder återstå af 9,650 aktiva, som samtidigt inträdt i 18 års ålder; för beräkning af A_x har man

$$A_x = L_x - B_x$$

för hvilken sistnämnda betecknings betydelse strax här nedanför redogöres;

i femte kolumnen angifva talen $I_x = i_x A_x$ det antal sjömän, som årligen bland A_x aktiva vid x års ålder blifva invalida;

i sjette kolumnen lemnas uppgift å $I_x (1 - \frac{\mu_x}{2})$ eller det antal invalida sjömän, som af I_x vid x års ålder qvarleva efter ett års förlopp; i nya arbetareförsäkringskomiténs beräkningar har μ_x , som betecknar dödlighetskoefficienten bland invalider vid x års ålder, antagits konstant

= 0,04 för åldrar ända t. o. m. 66 år och först derefter variera; i enlighet dermed har också här, der beräkningarna icke sträcka sig längre än till 55 år, μ_x öfverallt antagits konstant = 0,04, i följd hvaraf talen i kolumnen kunna sättas = $0,98 I_x$;

i sjunde kolumnen angifva talen B_x hela antalet invalider, som vid x års ålder ännu lefva; man har

$$B_x = 0,98 I_{x-1} + 0,96 B_{x-1};$$

i åttonde kolumnen redogöres slutligen för talen $B_x (1 - \mu_x) = 0,96 B_x$ eller antalet invalider, som af B_x sådana af x års ålder lefva kvar efter ännu ett års förlopp.

Den räntefot, som vid samtliga nedanstående lifränte- och kostnadsberäkningar blifvit använd, har utgjort $3\frac{1}{2}$ procent.

Hvad nu först angår kapitalvärdet af en förskottslifränta å en krona, som utgår till en invalid af x års ålder under hans återstående lifstid, har jag lånat siffrorna för detta värde vid olika åldrar från nya arbetareförsäkringskomiténs undersökning och återfinnas de sålunda lånade siffrorna, hvilka här nedan betecknas med $\bar{R}_x^{(i)}$, i andra kolumnen å tab. 4.

De nuvarande pensionerna från handelsflottans pensionsanstalt utbetalas emellertid halfårsvis och uppbäras icke i förskott, utan först sedan det halfår de afse är förlidet, och antagligt är väl, att, huru ännu med pensioneringen i öfrigt kommer att ställas, likväl i detta hänseende ingen ändring kommer att vidtagas. Betecknar därför $R_x^{(i)}$ kapitalvärdet af en efter hvart förflutet halfår betalbar lifränta å en krona, räknadt per år, kan approximativt sättas

$$R_x^{(i)} = \bar{R}_x^{(i)} - \frac{1}{4}.$$

Värdena för $R_x^{(i)}$, när $x = 18\frac{1}{2}$ år, $19\frac{1}{2}$, $20\frac{1}{2}$ o. s. v. återfinnas i kol. 3 af nyssnämnda tabell n:o 4.

Hvad åter de egentliga pensionsberäkningarna angå, har varit nödvändigt att, på grund af sjöfolkets äfven i högre åldrar säregna dödlighetsförhållanden, utföra helt nya beräkningar, och har jag grundat dessa på de i föregående kapitel framlagda dödlighets- och lifslängdssiffrorna för sjöfolk.

Betecknar $R_x^{(p)}$ kapitalvärdet af en lifränta eller pension å en krona, som utgår till en sjöman af x års ålder under hans återstående lifstid, och utbetalas första gången med halfva beloppet, när han uppnår $x + \frac{1}{2}$ års ålder, andra gången med halfva beloppet, när han uppnår $x + 1$ års ålder, o. s. v., så beräknas värdet af $R_x^{(p)}$ vid olika x -värden medelst approximationsformeln

$$R_x^{(p)} = \frac{\sum_{\nu=0}^{96} L_{\nu} e^{\nu}}{L_x e^x} - \frac{1}{2}$$

hvarrest $e = \frac{1}{1.035}$.

Beräkningsresultatet för åldrar från och med 55 år ter sig sålunda.

x	$R_x^{(p)}$	x	$R_x^{(p)}$	x	$R_x^{(p)}$	x	$R_x^{(p)}$
55	11.6606	65	8.2624	75	5.0623	85	2.5333
56	11.3272	66	7.9290	76	4.7605	86	2.3097
57	10.9881	67	7.5970	77	4.4658	87	2.1809
58	10.6474	68	7.2675	78	4.1833	88	1.8622
59	10.3065	69	6.9418	79	3.9151	89	1.6708
60	9.9670	70	6.6229	80	3.6664	90	1.5462
61	9.6483	71	6.3037	81	3.4236	91	?1.4337
62	9.2833	72	5.9889	82	3.1880	92	?1.3505
63	8.9414	73	5.6777	83	2.9594	93	?1.2435
64	8.6004	74	5.3676	84	2.7422	94	?0.9943

Antager man, att lifräntorna utgå från och med fyllda 55 år eller vid dessförinnan iråkad invaliditet, så beräknas kapitalvärdet af en dylik lifränta, hvilket må betecknas med R_x å en nu x -årig aktiv (arbetsför) sjöman ur formeln

$$R_x = \frac{S_x}{A'_x}; x = 20, 21, \dots 54,$$

der följande beteckningar blifvit införda

$$A'_x = A_x e^x; Q_x = i_x A'_x R'_{x+\frac{1}{2}}; Q_{55} = A'_{55} R'_{55}; R'_x = R_x e^{\frac{1}{2}}.$$

$$S_x = Q_x + Q_{x+1} + \dots + Q_{55}.$$

Värdena af $R_x^{(i)}$ återfinnas i fjerde kolumnen af tab. 4, värdena af A'_x i femte kolumnen; af Q_x i sjette, af S_x i sjunde och af R_x i åttonde kolumnen.

Med tillhjälp af de sålunda erhållna värdena på R_x kan nu kostnaden af sjömännens egen invaliditets- och pensionsförsäkring beräknas, sådan den nu skulle vara enligt Nässjömötets förslag.

Nämnda kostnad har här beräknats under förutsättning, att de försäkrade sjömännen kvarstanna inom försäkringen, intill dess de på grund af uppnådd 55 års ålder eller dessförinnan iråkad invaliditet pensioneras eller ock genom sitt frånfalle utträda ur densamma. Äfvenså har antagits, att af den nuvarande generationen inga andra än de sjömän, hvilka, då den nya pensioneringen trädde i verksamhet, befunne sig i ålder under 45 år, skulle ega rätt att i densamma inträda, då det ju icke är rimligt, att sjömän, hvilka vid pensioneringens början voro exempelvis 53 år, skulle efter inbetalandet af endast två års afgifter åtnjuta så pass stora pensionsbelopp som dem, hvilka af sagda möte föreslagits.

Enligt meromnämnda förslag skulle pensionstagarne indelas i tre klasser, af hvilka den första skulle omfatta fartygsbefälhafvare, hvilka innehade befälhafvarebref eller dertill vore berättigade, den andra öfriga befälhafvare, styrmän och maskinister samt den tredje öfrigt sjöfolk. I den uppdelning af sjömännen efter ålder, som här verkstälts och som återfinnes å sidorna 36 och 37, har det icke varit mig möjligt att särskilja emellan de tvenne första klasserna, hvadan beräkningarna här nedan för dessa klasser utförts för dem båda tagna i ett. Kallar man tills vidare pensionsbeloppet inom den tredje klassen för k_a och inom de båda första för $k_a + k_b$, der k_b alltså betecknar det tillskott, som befälet och underbefälet i genomsnitt skola uppbära utöfver hvad manskapet får, och beräknas först kapitalvärdet af alla k_a som skola utbetalas, hvilket värde må kallas K_1 , så beräknas den del af detta sistnämnda värde, som afser den nuvarande generationen, med tillhjälp af uppgifterna i de tabellariska öfersigterna å sidorna 36 och 37, och värdet på R_x , så som följande uträkning angifver:

Åldersgrupp.	Ålder.	Antal.	R_x	Produkt.
18—19	18½	1,571	2.3154	3,638
19—20	19½	1,881	2.4095	4,532
20—21	20½	2,035	2.5082	5,104
21—22	21½	2,383	2.6122	6,225
22—23	22½	2,344	2.7218	6,380
23—24	23½	2,097	2.8381	5,952
24—25	24½	1,909	2.9590	5,649
25—30	27½	6,635	3.3618	22,305
30—35	32½	4,780	4.1746	19,955
35—40	37½	3,403	5.2076	17,722
40—45	42½	2,626	6.4967	17,060
Summa				114,522

Det sökta värdet af denna del af K_1 blef alltså
114,522 k_a kronor.

Hvad åter angår den del af K_1 , som motsvarar de sjömän, hvilka efter hand deri inträda, sedan försäkringen trädt i verksamhet, så har för beräkningen häraf antagits, att åldersfördelningen i de yngsta åldrarne skall i framtiden blifva densamma, som den nu är enligt den förut åberopade öfversigten å sid. 37. Under detta antagande tillkomma under det första året

1,571 18-åringar

1,881 — $\frac{A_{19}}{A_{18}}$ 1,571 = 331 19-åringar,

2,035 — $\frac{A_{20}}{A_{19}}$ 1,881 = 180 20-åringar,

2,383 — $\frac{A_{20}}{A_{21}}$ 2,035 = 376 21-åringar,

der A_x betyder antalet aktiva sjömän i x års ålder enligt tabell 3.

Fortsättes ofvanstående beräkning vidare, kommer man till negativa värden, något som antyder, att sjöfolk endast undantagsvis inträda i sitt yrke i ålder öfver 21 år. Multipliceras nu hvart och ett af dessa tal med motsvarande värden på R_x , erhålles

Ålder.	Antal.	R_x	Produkt.
18	1,571	2.2697	3,566
19	331	2.3612	782
20	180	2.4578	442
21	376	2.5588	962
Summa			5,752

Som emellertid detta förhållande upprepas årligen, kan kapitalvärdet af denna del af K_1 sättas lika med

$$\frac{e^{\frac{1}{2}}}{1 - e} \cdot 5,752 \text{ kronor } k_a.$$

Utföres räkningen, erhålles
167,208 k_a kronor.

Kapitalvärdet af samtliga k_a utgör följaktligen
 $K_1 = 281,730 k_a$ kronor.

Värdet af samtliga k_b , hvilket nedan betecknas med K_2 , beräknas på samma sätt, endast med den skilnaden, att man härvid endast har att hålla sig till uppgifterna om fartygsbefalet, inklusive maskinister.

För den nuvarande generationen får man:

Åldersgrupp.	Ålder.	Antal.	R_x	Produkt.
18—19	18½	2	2.3154	5
19—20	19½	6	2.4095	14
20—21	20½	12	2.5082	30
21—22	21½	44	2.6122	115
22—23	22½	62	2.7218	169
23—24	23½	90	2.8381	255
24—25	24½	112	2.9590	332
25—30	27½	954	3.3618	3,207
30—35	32½	1,104	4.1746	4,609
35—40	35½	1,057	5.2076	5,504
40—45	42½	1,074	6.4967	6,987
Summa				21,227

För denna del af K_2 erhålles följaktligen

21,227 k_b kronor.

Vid beräkningen af antalet, som inom hvar åldersgrupp inträda i befälsklassen, har det varit nödvändigt att låta de siffror, som i öfversigten å sid. 37 finnes angifna för denna klass, undergå en lindrigare utjemning, innan denna beräkning utfördes. Beräkningen af det motsvarande kapitalvärdet lemnade derefter följande resultat:

Ålder.	Antal.	R_x	Produkt.
18	2	2.2697	5
19	5	2.3612	12
20	14	2.4578	34
21	18	2.5588	46
22	27	2.6656	72
23	21	2.7780	58
24	33	2.8983	96
25—29	102	3.2829	335
30—34	39	4.0831	159
35—39	15	5.0919	76
		Summa	893

Och det sökta värdet är således

$$\frac{e^{\frac{1}{2}}}{1 - e} 893 k_b = 25,957 k_b \text{ kronor.}$$

Alltså är

$$K_2 = 47,184 k_b \text{ kronor.}$$

och hela kapitalvärdet af sjömannens egen pensionering

$$K = K_1 + K_2 = 281,730 k_a + 47,184 k_b$$

Enligt mötesförslaget skulle k_a utgöra 200 kronor, men tillägget k_b för pensionstagare i första klassen 200 och i andra klassen 100 kronor. Den första klassen skulle, med hänsyn till kompetensvilkoren motsvara ungefär de nuvarande båda första klasserna i handelsflottans pensionsanstalt och den andra den nuvarande tredje. Hänvänder man sig därför till bilagda tabell 2 öfver antalet pensionstagare i anstalten,

befinnes medelantalet pensionstagare i de båda första klasserna under de fem senaste åren hafva uppgått till sammanlagdt 338 och i den tredje till 226, hvadan alltså pensionens medelvärde i de båda första klasserna inom den projekterade nya försäkringen kan sättas = $\frac{338 \cdot 200 + 266 \cdot 100}{338 + 266}$ = 156 kronor.

Insättes alltså för k_a värdet 200 kronor och för k_b 156 kronor, så blir

$$\begin{aligned} K &= K_1 + K_2 = 56,346,000 + 7,360,704 \\ &= 63,706,704 \text{ kronor} \end{aligned}$$

och motsvarande konstanta årsränta

$$2,229,735 \text{ kronor.}$$

Hvad beträffar de jemkningar, dessa siffror borde undergå derför, att en del af de försäkrade emigrera eller genom öfvergång till annat yrke utträda ur försäkringen, så är det med tillgängligt bearbetadt material icke möjligt att derom utföra någon sannolik kalkyl. Ej heller har tagits i betraktande den lindrigare minskning, som värdet å K_2 borde få vidkännas i anseende dertill, att enligt Nässjömötets förslag för erhållande af pension i högre klass skulle erfordras, att i minst fem år hafva erlagt deremot svarande afgifter.

Vid sidan af ofvanstående slutsiffror te sig de medel och tillgångar, hvarmed den af Nässjömötet projekterade pensioneringen skulle understödjas, ganska blygsamma. Ty sammanräknadt skulle de dit anvisade årsinkomsterna, oafsedt sjömännens egna bidrag, ej uppgå till mer än omkring 300,000 kronor, nemligen det nu utgående statsanslaget å ungefär 95,000 kronor, handelsflottans pensionsanstalts öfriga inkomster, omkring 25,000 kronor, vidare omkring 90,000 kronor i tonafgifter och slutligen ränteinkomsterna å sjömanshusens fonder, hvilka, om lämpligt afdrag göres för de donationsmedel, för hvilkas användande särskilda bestämmelser gälla, ej torde komma att inbringa mer än 90- å 100-tusen kronor årligen. Till allra största delen skulle alltså pensioneringen upprätthållas af sjömännen sjelfva, så vida icke statens bidrag betydligt ökades, hvilket dock näppeligen kan tänkas komma att ske i den grad, att derigenom en mera afsevärd lättnad i sjömännens egna utlägg bereddes.

Hvilka uppoffringar, den projekterade pensioneringen skulle påfordra, göres gifvetvis än tydligare, om de årsafgifter beräknas, som densamma skulle betinga.

Låter man r_x beteckna kapitalvärdet af en årsafgift å en krona,

som erlägges vid slutet af hvarje år så länge en sjöman lefver och är arbetsför intill fyllda 55 år, erhålles värdet å r_x ur formeln:

$$A'_x r_x = \sum_{x+1}^{55} A'_v$$

Efter denna formel beräknadt, blir värdet å r_x för åldrar intill 45 år följande:

x	r_x	x	r_x	x	r_x	x	r_x
18	16.630	25	15.182	32	13.195	39	10.421
19	16.447	26	14.938	33	12.821	40	9.955
20	16.259	27	14.662	34	12.489	41	9.471
21	16.097	28	14.406	35	12.108	42	8.969
22	15.856	29	14.126	36	11.684	43	8.446
23	15.644	30	13.831	37	11.296	44	7.901
24	15.452	31	13.521	38	10.619	45	7.335

Komma afgifterna pensionsanstalten till godo, innan det år till fullo förflutit, som de afse, så skulle ofvanstående värden komma att något ökas, men då detta beror på de eventuella anordningarna för afgifternas uppbärande, är gifvetvis omöjligt att derå fästa något afseende, utan har, för att förskaffa beräkningarne nödig pålitlighet, antagits, att afgifterna erläggas vid årets slut.

Enligt Nässjömötets förslag skulle årsavgifterna göras oberoende af de försäkrades ålder eller med andra ord systemet med fasta premier tillämpas. Kallar man premien för tredje pensionsklassen för p_a och för de båda första för $p_a + p_b$, der alltså p_b betecknar det belopp hvarmed premierna för de båda senare klasserna i medeltal öfverskjuter premien för den förstnämnda, samt låter P_1 beteckna kapitalvärdet af alla p_a och P_2 samma värde af alla p_b och beräknar man slutligen värdet af P_1 och P_2 på samma sätt som förut K_1 och K_2 endast med den skillnaden att r_x här träder i stället för R_x , så finnes att

$$P_1 = (445,270 + 1,178,667) p_a = 1,623,937 p_a,$$

$$P_2 = (54,281 + 118,564) p_b = 172,845 p_b,$$

i hvilka likheter de första termerna inom parenteserna afse den nuvarande och de andra den kommande uppsättningen af sjöfolk.

Nu bör emellertid

$$P_1 = K_1 \quad \text{och} \quad P_2 = K_2,$$

hvidan 1,623,937 $p_a = 56,346,000$
och 172,845 $p_b = 7,360,704,$
eller $p_a = 34.7$ kronor
och $p_b = 42.6$ „

Vill man kalkylera värdet af p_b för hvar och en af de två första pensionsklasserna, betraktade för sig, och dervid antager, att värdet derå för den första klassen är dubbelt så stort som för den andra, i öfverensstämmelse med motsvarande delar af utgående pensionsbelopp, så kan man med användande af samma uppgifter, med hvilkas tillhjälp värdet å k_b uppskattades (se sid. 47 och 48), beräkna värdet af p_b för första klassen till 54.4 och för andra till 27.2, hvidan alltså premien för första klassen skulle komma att utgöra $34.7 + 54.4 = 89.1$, för andra $34.7 + 27.2 = 61.9$ och för den tredje 34.7 kronor, detta dock under den förutsättningen, att hela pensioneringskostnaden, förvaltningen likväl oberäknad, bestredes af de inflytande premierna. I sjelfva verket har härvid premiens storlek beräknats något till förmån för första och till nackdel för den andra klassen. Afrundas därför premiebeloppet för den förra klassen något uppåt och för den senare något nedåt, så blifva premierna i afrundade tal för 1:a klassen 90, för 2:a klassen 60 och för 3:e klassen 35 kronor.

Som emellertid meningen vore att bereda äfven andra tillgångar än inflytande årsafgifter, kunna de nu nämnda beloppen något minskas. Sträckte sig dock dessa ytterligare tillgångar icke längre än till 300,000 kronor årligen, hvilket belopp knappt motsvarar en sjundedel af den genomsnittliga pensioneringskostnaden (se sid. 48), nedbragtes härigenom premierna endast till ungefär 77 för 1:a, 52 för 2:a och 30 för 3:e pensionsklassen.

De beräkningar, som här framlagts göra, med hänsyn till flere omständigheter, bland andra bristfälligheten hos det material, hvarpå de grunda sig, naturligtvis icke anspråk på annat än att gifva ett ungefärligt begrepp af de omkostnader som ett pensioneringssystem, sådant som Nässjömötet tillstyrkt, skulle föranleda.

Att utsträcka beräkningen äfven till enke- och barnpensionerna, har jag icke ansett löna mödan, dels därför att i Nässjömötets inlaga saknas hvarje antydning om dessa pensioners åstundade storlek, dels och i synnerhet emedan det redan af de stora summor, som sjömännens egen försäkring i enlighet med mötets förslag, såsom ofvan synes, skulle kräfva, torde vara uppenbart, att förverkligandet af detta förslag icke har några utsigter för sig, åtminstone icke innan detsamma fått vidkännas betydliga modifikationer.

Stockholm i januari 1896.

H. Malmgren.

Bil. 2.

Afskrift.

Utdrag ur kommerskollegii underdåniga utlåtande den 22 december 1892 angående af arbetareförsäkringskomitén afgifna förslag till ändringar i gällande reglementen för sjömanshusen och handelsflottans pensionsanstalt.

2:o *Det enligt nådig kungörelse den 29 januari 1864 fastställda reglementet för »en pensionsanstalt för befälhafvare, styrmän och annat sjöfolk å svenska till utrikes fart använda segel- eller ångfartyg, äfvensom för eldare på sistnämnda slags fartyg», eller, såsom denna anstalt vanligen benämnes, handelsflottans pensionsanstalt.*

De af arbetareförsäkringkomitén ifrågasatta ändringar i detta reglemente afse allenast §§ 1 samt 3—7 och hänföra sig företrädesvis till vissa deri förekommande stadganden om pensionsanstaltens tillgångar, om klassifikation och pensionsbelopp samt om behörighet till pension.

§ 1.

Med erinran, hurusom pensionsanstaltens tillgångar bestode af årliga anslag af statsmedel till belopp af dels en emot den genom 1748 års kofferdireglements kofferdiskeppare och skeppsfolk tillförsäkrade så kallade föring svarande ersättning af 24,000 kronor jemte derutöfver ett tillägg, som stode i visst förhållande till ökningen öfver en bestämd dräktighetsgräns af svenska i utrikes fart använda fartygs dräktighet, dels ock 50,000 kronor äfvensom vissa bötesmedel och genom besparing å årsanslagen åstadkomna fonder, samt med omförmälan, att, till följd af det sålunda rörliga föringsersättningsanslaget, hela statsanslaget, hvar till sedan 1871 vore anvisadt ett förlagsanslag å 78,000 kronor, utgått med årligen vexlande belopp, hvilka utgjort högst 98,000 kronor samt under tioårsperioden 1878—1887 i medeltal 96,200 kronor, har af i öfrigt anförda orsaker arbetareförsäkringskomitén föreslagit de ändringar i denna §, att pensionsanstaltens tillgångar skulle förklaras utgöras af dels ett fast anslag af statsmedel å 96,000 kronor, motsvarande förberörda fasta anslag å 50,000 kronor jemte en till minst 46,000 kronor beräknad föringsersättning, och dels ett rörligt statsanslag, motsvarande

den ytterligare föringsersättning, som enligt den anstalten ursprungligen medgifna förmån bör tillkomma densamma, — hvilket senare anslag, med tillämpning i hufvudsak af förut bestämda beräkningsgrunder, föreslagits till 1,000 kronor för hvarje fullt 10,000-tal, hvarmed tontalet af de till utrikes sjöfart begagnade svenska fartyg under nästföregående år öfverstigit 435,000.

Direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt har häremot icke haft annat att i hufvudsak erinra, än att dels det ifrågavarande rörliga anslaget ansåges böra bestämmas till 1,000 kronor för hvarje fullt 10,000-tal, hvarmed tontalet af de till utrikes fart begagnade svenska fartyg under det föregående året öfverstigit 400,000, dels bland de årliga tillgångarne jemväl borde upptagas räntan å de medel, som tillhörde eller framdeles tillfölle den genom besparing å årsanslaget samt influtna bötesmedel och tillfälliga inkomster uppkomna så kallade pensionsfonden, hvilken vid 1887 års slut utgjorde i rundt tal 480,000 kronor.

De af komitén föreslagna förändringarna i § 1 af pensionsreglementet gifva i och för sig från kollegii sida ej anledning till erinran af hufvudsaklig art. De innebära emellertid ej några synnerligen afsevärda fördelar för pensionsanstalten; och då de icke desto mindre, såsom berörande anslagsfrågor, icke lära kunna vidtagas utan Riksdagens medgifvande, anser kollegium ifrågasättas kunna, huruvida de böra till någon åtgärd för närvarande föranleda. En höjning af den rörliga föringsersättningens minimibelopp kunde väl vara önskvärd, men då i allt fall ovisst synes vara, huruvida pensionsanstalten efter de af komitén föreslagna grunder för pensioneringen kan under någon längre tid fullgöra denna utan ytterligare mellankomst af Riksdagen, torde bättre vara att, innan någon sådan äskas, afvakta någon tids erfarenhet. Någon ändring af denna § med afseende å den af direktionen gjorda erinran anser kollegium ej erforderlig.

§ 3.

Den häri föreslagna ändring afser öfvermaskinisters uppflyttning från tredje till andra pensionsklassen, till stöd hvarför anförts hufvudsakligen endast, att komitén ansett billigheten påkalla en sådan ändring.

Direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt har häremot ej framställt någon erinran, men flertalet sjömanshusdirektioner har förmålt sig anse, att tillräckliga skäl ej förefunnes för ifrågavarande ändring.

Då till andra pensionsklassen höra endast fartygsbefälhafvare af viss kvalifikation, under det att i den tredje upptagas, bland andra, alla

styrmän, samt öfvermaskinister äro mera jemförliga med dessa senare, anser kollegium den nuvarande klassindelningen ej böra i berörda hänseende ändras och komiténs förslag till ändring af denna § alltså ej böra till någon åtgärd föranleda.

§ 4.

Beträffande denna § har komitén föreslagit, dels att pensionsbeloppet i fjerde klassen skulle höjas från 60 till 80 kronor, dels ock att nuvarande bestämmelser om antalet pensioner i de särskilda klasserna skulle bortfalla, med afseende hvarå erinrats derom, att, medan alla pensionsrummen i fjerde klassen hittills aldrig varit tagna i anspråk, pensionsrummen inom de tre första klasserna deremot icke vore tillräckliga, utan behöriga pensionsökande inom dessa klasser i allmänhet finge vänta 2—3, år innan de komme i åtnjutande af pension, oaktadt tid efter annan af Eders Kongl. Maj:t medgifvits, att det öfverskott, som uppstode å de till pensionering i fjerde klassen afsedda medel, finge till en del användas till pensionering inom de tre första klasserna.

Handelsflottans pensionsanstalts direktion har i likhet med komitén ansett bestämmandet af ett visst antal pensionsrum inom de särskilda klasserna icke vara lämpligt samt ej framställt någon erinran beträffande förslaget om pensionsbeloppets höjning i fjerde klassen, och från sjömanshusdirektionernas sida har förmåts ej vara något att anmärka mot sagda ändringar.

Kollegium anser såväl den föreslagna höjningen af pensionsbeloppet i fjerde klassen vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande som ock utelemnandet af bestämmelserna om ett visst antal pensionsrum i hvardera klassen samt om ett visst förhållande mellan antalet pensionsrum i de särskilda klasserna hvila på en riktig grundsats, hvadan kollegium tillstyrker komiténs förslag till ändring af § 4.

§§ 5 och 6.

I § 5 har komitén föreslagit de förändringar, att dels åldersminimum för rättighet till pension i de tre första klasserna skulle höjas från 55 till 58 år, hvad som hittills i verkligheten ungefärligen haft sin motsvarighet, dels ock tiden för inskrifning vid sjömanshus skulle nedsättas från 25 till 20 år, närmare bestämmelse om tiden för kvalificerad tjänstgöring meddelas, genom dennas bestämmelse till 120 månader, samt det för pensionsrätt nu stadgade vilkor att ej hafva gjort sig skyldig

till rymningsbrott bortfalla; i sammanhang hvarmed ock § 6, innefattande de vilkor, hvarunder rymmare må kunna återfå pensionsrätt, föreslagits att utgå.

Vidkommande frågan om förhöjdt åldersminimum för rätt till pension i de tre första klasserna, har såväl direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt som flertalet sjömanshusdirektioner yttrat sig mot en sådan anordning, såsom ej varande med billighet fullt öfverensstämmande; och kollegium skulle för sin del vara benäget att biträda denna åsigt; men då en likställighet härutinnan emellan samtliga pensionsklasser, hvilken i verkligheten hittills icke egt rum, skulle äfventyra pensionsanstaltens förmåga att vederbörligen uppehålla pensioneringen, samt behovet af pension torde kunna anses för dem, som höra till de tre första klasserna, i regeln inträda något senare än för dem, som tillhöra den fjerde klassen, finner sig emellertid kollegium, som anser de pensionsberättigades inom de tre första klasserna intressen vara lämpligare och riktigare tillgodosedda genom stadgande af lika rätt med fjerde klassen till pensions erhållande, sedan den för hvardera gällande pensionsbehörighet uppnåtts, alltså ej böra mot komiténs förslag i fråga om pensionsåldern framställa någon erinran. Dock torde formuleringen böra ändras derhän, att tydligt varder, att den, som till följd af sin ställning inom sjömansyrket tillhör någon af de tre första pensionsklasserna, ej kan vid 55 års ålder erhålla pension i den fjerde; hvilket från sjömanshusdirektionernas sida ansetts eljest kunna göras gällande.

Hvad åter angår den föreslagna nedsättningen i tiden för inskrifning vid sjömanshus samt tjenstgöring derunder, har direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt förmält sig anse 120 månaders sjötjänst vara allt för kort för att böra berättiga till pension och tillstyrkt, att tjenstgöringstiden måtte bestämmas till 180 månader, deraf minst 120 månader i utrikes fart, äfvensom att i sådant fall inskrifningstiden måtte bibehållas vid 25 år. Häri har äfven flertalet sjömanshusdirektioner instämt; och då pensionen är afsedd att innebära en uppmuntran till och utgöra en belöning för ett betjenande af den svenska sjöfarten samt såsom vilkor för pensions erhållande alltså bör fordras en trägen och jemförelsevis långvarig tjenstgöring å svenskt fartyg, finner sig kollegium böra biträda de bemälda direktionernas åsigt i ämnet. En af handelsflottans pensionsanstalts direktion gjord hemställan att för likställighet emellan tjenstgöring under utrikes sjöfart med svenskt handelsfartyg och förhyrning å svenskt örlogsfartyg skulle jemväl i senare fallet fordras, att fartyget ginge i utrikes fart, anser kollegium ej böra till någon åtgärd föranleda.

Beträffande slutligen komiténs förslag, att vilkoret att ej hafva gjort sig skyldig till rymningsbrott skulle alldeles bortfalla, har detta afstyrkts både af direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt och från sjömanshusdirektionernas sida. Å båda hållen har ansetts, att detta vilkor för pensionsrätt bör kvarstå, äfvensom stadgandet i § 6 i hufvudsak bibehållas, men med den ändring, att i stället för femton års tjenstgöring efter rymningen jemte sammanlagd tjenstetid af 30 år skulle, för att rymmaren kunde efter pröfning af direktionen undfå pension, erfordras, att han efter rymningen fullgjort den för pensionsrätt enligt § 5 föreslagna tjenstgöring.

Kollegium anser väl för sin del, att borttagandet af stadgandet, att såsom vilkor för pensionsrätt fordras att ej hafva gjort sig skyldig till rymningsbrott, ej kan vara lämpligt. Genom sjömans rymning kan i många fall för sjöfarten uppkomma stor olägenhet, och att sjöman, som sådan orsakat, likväl skulle vara *berättigad* till enahanda belöning från det allmännas sida som sjöman, den der icke brister i uppfyllandet af åtagna förbindelser, kunde, oafsedt det oegentliga i sjelfva saken, vara egnadt att slappa den känsla af förpligtelse att fullgöra ett frivilligt ingånget förhyrningsaftal, hvilkens befintlighet hos sjömännen otvifvelaktigt är en viktig, om ej nödvändig, förutsättning för sjöfartsnäringens trefnad och förkofran. Men å andra sidan kan rymning stundom ske under sådana förhållanden, att det begångna felet ej bör i synnerlig mån läggas den felaktige till last. Att i sådant fall likväl skulle för pensions undfående erfordras att *efter rymningen* hafva tjenstgjort hela den för pensionsrätt stadgade tid, torde emellertid kunna leda till obillighet; och, i hufvudsaklig motsvarighet till hvad collegium tillstyrkt i fråga om understöd från sjömanshus till sjöman, som rymt, anser collegium, att det bör få ankomma på direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt att bedöma, huruvida sjöman, som rymt, men i öfrigt nppfyllt de i § 5 föreskrifna vilkor för pensionsrätt, må komma i åtnjutande af pension.

I öfverensstämmelse med hvad nu yttrats tillstyrker collegium, att ifrågavarande två §§ må erhålla följande förändrade lydelse:

»§ 5.

Till att erhålla pension berättigar i allmänhet:

a) att hafva uppnått, *för dem, som tillhöra någon af de tre första pensionsklasserna, femtioåtta, och för dem, som äro att hänföra till fjerde klassen, femtiofem års ålder;*

- b) att hafva tjugufem år varit vid svenskt sjömanshus inskrifven och, utan att hafva gjort sig skyldig till rymningsbrott, *under tiden tjenstgjort till sjös å svenskt fartyg i 180 månader, deraf minst 120 månader i utrikes handelsfart eller såsom förhyrd å örlogsfartyg*; och
- c) att ega behörigen vitsordad god fräjd.

§ 6.

På direktionens särskilda ompröfning må bero, huruvida den, som rymt, men *i öfrigt uppfyllt de i § 5 föreskrifna vilkor för pensionsrätt, må komma i åtnjutande af pension.*»

§ 7.

Om, på sätt kollegium tillstyrkt, såväl pensionsåldern för dem, som tillhöra de tre första pensionsklasserna, som pensionsbeloppet i fjerde klassen höjes, anser kollegium giltig grund saknas för arbetareförsäkringskomiténs förslag, att, der de pensionssökande äro flera, än som med inrättningens tillgångar kunna pensioneras, de, som tillhöra fjerde klassen, skulle ega företräde, intill dess att pensionerna inom denna klass utgöra tre femtedelar af hela antalet; och kollegium tillstyrker alltså, att komiténs förslag till ändring af § 7 ej vinner afseende.

Arbetareförsäkringskomitén har slutligen hemställt:

»att, om en riksförsäkringsanstalt, på sätt komitén föreslagit, inrättas, åt densamma uppdrages jemväl den förvaltning, som för närvarande tillkommer handelsflottans pensionsanstalt, genom hvilken anordning den för bestridande af bemälda anstalts förvaltningskostnader bildade fond, uppgående till omkring 191,000 kronor, kan blifva disponibel för pensionering af svenskt sjöfolk».

Då på bedömandet häraf måste inverka, huru berörda anstalt, derest den varder inrättad, kommer att anordnas, hvarom emellertid något förslag ej föreligger, torde komiténs nu omförmälda hemställan för närvarande ej påkalla något utlåtande af kollegium.

Enligt nådigt bref den 29 januari innevarande år har Eders Kongl. Maj:t förordnat, bland annat, att af de medel, f. d. tjenstförrättande svenske och norske konsuln i Barcelona Wilhelm Josef Stefan Westzynthius genom testamente den 15 september 1881 gifvit till svenska regeringen för att användas »till förbättrande af ställningen för sjöfolk af hvarje rang och grad ifrån den simple matrosen, tillhörande svenska såväl krigs- som handelsflottan, vare sig de äro i aktiv tjenst eller afskedade med eller utan pension», — och af hvilka medel den 2 maj 1890 varit tillgänglig en summa af 22,076 kronor 2 öre, hvarförutom dels funnits utestående fordran af 446 kronor 78 öre, dels blifvit till täckande af framdeles möjligen erforderliga utgifter afsatt ett belopp af 1,500 kronor, — två tredjedelar skulle tills vidare förvaltas af utrikesdepartementets kameralafdelning för att framdeles, efter det väckt fråga om ändradt reglemente för handelsflottans pensionsanstalt blifvit afgjord, öfverlemnas till nämnda pensionsanstalt att af densamma förvaltas och användas till understöd åt i anstalten delaktige sjömän af handelsflottan enligt de närmare föreskrifter, som komme att af Eders Kongl. Maj:t meddelas;

och har direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt på begäran af kollegium afgifvit förslag till förvaltande och användande af nu ifrågasvarande medel, varande i sådant hänseende af direktionen i skrifvelse till kollegium den 29 sistlidne april förmäldt, att, hvad anginge det donerade kapitalets placering och förvaltning, direktionen ansåge, att detta borde ske på samma sätt, som hittills varit fallet med öfriga under direktionens vård stående medel, nemligen genom uppköpande af räntebärande statsobligationer eller med dem jemförliga värdehandlingar, som gifve högsta möjliga ränta, och att kapitalet, som ej skulle få förminskas, i räkenskaperna borde uppföras under särskild titel af »W. J. S. Westzynthius' donationsfond»; samt att, beträffande den sålunda erhållna årliga räntans användande, direktionen föresloge, att den finge utgå till inrättande af nya pensionsrun i anstaltens fyra pensionsklasser, med lika antal rum i hvarje sådan klass; till stöd hvarför direktionen anför, att räntan å det donerade kapitalet blefve så obetydlig, att någon ökning af pensionernas nuvarande belopp icke ens syntes vara möjlig, hvar emot en ökning af pensionsrummens antal vore i hög grad önskvärd, synnerligen som antalet af de »i anstalten hvilande pensionssökande» allt jemt tillväxte.

Med öfverlemnande af nu ifrågasvarande skrifvelse, och med tillkännagifvande, att kollegium mot hvad direktionen öfver handelsflottans pensionsanstalt sålunda föreslagit ej har något att i hufvudsak erinra,

tillstyrker kollegium, att Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder förordna, att berörda handelsflottans pensionsanstalt tillkommande donationsmedel skola till pensionsanstalten öfverlemnas för att af densamma förvaltas i enlighet med hvad direktionen föreslagit, samt att den årliga räntan af sagda pensionsfond skall användas till ökande af pensionsrummen i anstalten med, der så ske kan, lika antal i hvarje pensionsklass och med iakttagande af att, i den mån medel derutöfver må vardas tillgängliga, till inrättande af nya pensionsrum i en eller flera af de fyra pensionsklasserna, men ej i alla samtidigt, nytt pensionsrum skall inrättas först i fjerde klassen, derefter i den tredje, vidare i den andra och sist i den första klassen.

Afskrift.

Till Konungen.

Samladt till möte, vågar det svenska sjömansståndet i djupaste underdånighet till Eders Kongl. Maj:t frambara sina bekymmer i en fråga, som väl må anses i sig innefatta det viktigaste lekamliga föremålet för den tänkande människans omsorger, nemligen huru en i ekonomiskt afseende förbättrad ställning skall kunna på ålderdomen beredas den utslitne sjömannen, hans enka och minderåriga barn.

Det är för visso bekant, att flertalet af yrkesmännen, efter mångårig möda, gå en bekymmerfull ålderdom till mötes, och säkrast undgås detta öde af dem, hvilka i vågen finna en förtidig graf, under det att å andra sidan förekommer, att genom olyckshändelse beröfvad arbetsförmåga gör ynglingen eller den unge mannen, icke mindre än gubben, beroende af den allmänna barmhertigheten.

Med sådana framtidsutsigter är det ju naturligt, att sjömannen måste känna sin lott i lifvet ännu tyngre och förlora den tillförsigt han eljest så väl behöfver i farans och mödans stunder.

Ett upphjelpande ur denna bedröfliga ställning är därför af högsta nöden, och det är för att bönfälla härom, som sjömansståndet i djupaste underdånighet rigtar sina blickar mot tronen i den förhoppning, att Eders Kongl. Maj:t skall i nåder behjerta den svenske sjömannens bekymmer och lindra hans behof.

Mötet har föreställt sig detta kunna ske genom omreglering af handelsflottans pensionsanstalt, och det härvid bilagda protokoll med bilagor redogör för de i ärendet gjorda uttalanden; men då mötet icke ansett sig i stånd att åstadkomma ett fullständigt utarbetadt förslag, hafva dessa uttalanden endast åsyftat att i någon mån tjena till ledning vid upprättande af ett sådant, för hvilket tillvägagående mötet hemtat anledning bland annat deruti, att ett mera utarbetadt förslag af den 8 september 1885 från Göteborgs fartygsbefälhafvareförening

af kongl. kommerskollegium ändock ansetts sakna den fullständiga utredning, som för frågans bedömande vore erforderlig, hvarför mötet icke vågat beträda samma väg med utsigt till liknande utgång.

Den omständigheten, att sjömännen blifvit inbegripna i det förslag, som utarbetats till olycksfallsförsäkring för arbetare, bevisar, att äfven de varit för sådana fall ihåtkomna och förbinder till djup tacksamhet från deras sida.

De förhållanden, under hvilka sjömännen drifva sitt yrke, skilja sig dock så väsentligt från andra arbetares, att premiesatserna torde böra vara olika, hvarför många skola anse ur rent affärsmässig synpunkt lämpligast och äfven eljest önskligt, om sjömännen i detta afseende kunde tillgodoses i sammanhang med deras pensionsväsen, en åsigt, som äfven haft sina förespråkare vid mötet, om den också icke finnes särskildt uttryckt i svar på de framställda frågorna.

Ovissheten om slutliga utgången i denna del har också bidragit att omöjliggöra framläggandet af ett af *mötet* utarbetadt förslag.

I följd häraf har mötet nödgats inskränka sig till att i fråga om till ärendet hörande detaljer affatta sin mening i allmänare form af fruktan att förderfva hela saken, om det vid slutlig behandling skulle visa sig omöjligt att tillmötesgå de framställda önskningsmålen i hela deras omfattning.

Det har också ansetts ligga i sakens natur, att den, som begär en hjälp, skulle fela i aktningen för det passande, om han tilläte sig annorlunda inlåta sig på hjälpens storlek eller huru medel dertill skola beredas.

Alla dessa skäl hafva förorsakat, att mötet med anslutning till det af direktionen för handelsflottans pensionsanstalt i underdånigt utlåtande den 29 oktober 1886 framställda förslag ansett sig böra i djupaste underdånighet framlägga sjömännens önsknings och behof i det skick handlingarna visa, i förhoppning att Kongl. Maj:t måtte täckas i nåder behjerta denna lifsfråga genom tillsättande af en komité med nådigt uppdrag att utreda frågan och upprätta förslag till dess slutliga afgörande.

Underdånigast.

På sjöfartsmötets i Nässjö vägnar:

Göteborg i april 1895.

Robert Bersén. Carl I. Ödman. Axel Landergren. Sven Adamson.
W. T. Lundgren. Maurits Rubenson. C. A. Callmer.

Afskrift.

Protokoll, som på grund af erhållet uppdrag af undertecknade uppsatts öfver de förhandlingar, som förekommit vid sammanträde i Nässjö den 5 mars 1895 för öfverläggning beträffande väckt fråga om förändradt pensioneringssätt för svenske sjömän.

Mötet öppnades af Helsingborgsombudens ordförande kapten P. L. Pahlsson, som, efter lemnad kort öfversigt öfver hvad hittills i saken vidtagits, till ordförande föreslog herr generalkonsuln m. m. R. Bersén och till v. ordförande herr kapten C. J. Ödman, hvilka båda förslag med enhällighet antogos.

§ 1.

Tackande för erhållna förtroendet, intog herr generalkonsul Bersén ordförandeplatsen och föreslog till mötets sekreterare undertecknad, Callmer, som dertill utsågs.

§ 2.

Herr ordföranden anmodade de närvarande anteckna sig på dertill framlagd lista, hvilken skulle protokollet bifogas.

§ 3.

Härefter föreslog ordföranden, att mötet skulle till Hans Maj:t Konungen afsända ett telegram af följande lydelse:

»Till Konungen.

Här församlade representanter för sjömansyrket till möte för öfverläggning beträffande förändradt pensionssätt för sjömän anhålla i underdånighet få uttrycka sin djupa vördnad och uttala den förhoppning, att Eders Maj:t ville med nådigt välbehag upptaga mötets sträfvanden.

Bersén.

Ordförande.»

Hvilket förslag med enhälligt bifall mottogs.

§ 4.

Sedan herr ordförandens förslag, att frågorna måtte få föredragas i den ordning, de förekomma på en af Helsingborgs komiterade uppjord föredragningslista, antagits, föredrogs

1:sta frågan, som lydde: Är det önskligt, att en ordnad pensionskassa upprättas för sjöfolk af alla klasser? hvilken fråga utan diskussion med enhälligt »ja» besvarades.

2:dra frågan: I huru många klasser böra pensionerna utgå, huru böra klasserna indelas och huru stora pensionerna blifva i hvarje klass? besvarades efter en kortare diskussion sålunda: Pensionerna böra utgå i tre klasser, och ville mötet såsom ett önskningsmål uttala, att pensionsbeloppen, om tillgångarne så medgåfvo, måtte blifva resp. 400, 300 och 200 kronor.

1:sta klassen skulle omfatta kaptener på grund af befälhafvarebref eller som till sådant varit berättigade; 2:dra klassen skulle bestå af de öfriga befälhafvare, som enligt bestämmelserna i handelsflottans pensionsanstalt till denna klass hänföras, eller de befälhafvare, som enligt nu gällande författning äro behöriga att utan befälhafvarebref föra fartyg utom Skagen och norsk hamn, samt styrmän och maskinister, och 3:dje klassen omfatta eldare, matrosar och öfrigt sjöfolk.

Motiv: Mötet ansåg de nuvarande pensionsbeloppen alltför otillräckliga och pensionsrummen alltför få, hvarigenom nu ofta inträffar, att den pensionsberättigande får vänta lång tid efter det han varit till pension berättigad, innan han kommer i åtnjutande af sådan, hvarjemte just i detta hänseende ett mycket ojemnt förhållande eger rum de särskilda klasserna emellan. När bestämd ålder uppnåtts och föreskrifna villkor fullgjorts, borde pensionsbref kunna påräknas af dertill berättigad sjöman, så snart som ansökan derom blifvit pröfvad och godkänd. Mötet, som uttalade endast såsom ett önskningsmål de i denna punkt föreslagna pensionsbeloppen, ansåg sig kunna mera bestämdt uttrycka åsigten om lämpligheten deraf, att proportionerna klasserna emellan blefve de här ofvan föreslagna.

3:dje frågan: Hvilka inkomster kunna för en sådan kassa påräknas? föranledde en lång och sakrik diskussion. Mötet enades om följande svar: Handelsflottans pensionsanstalts fonder och bidrag, hyresafgifter (ersatta genom fasta årsafgifter), tonsafgifter (möjligen något förhöjda), sjömanshus-medel och fonder, för hvilka icke särskilda donationsvillkor hindrade sådan användning, och, om så erfordrades, ytterligare årliga bidrag af staten.

Motiv: Det önskningsmål af förbättrad pensionering, som mötet uttalat, trodde det bäst kunna ernås genom en för ändamålet vinnande nödig utvidgning och omändring af nuvarande handelsflottans pensionsanstalt, i hvilket fall helt naturligt denna anstalts statsanslag, medel och fonder böra för ändamålet användas. Lika naturligt torde det vara, att de hittills erlagda hyresafgifterna, hvilkas ändamål varit att i form af understöd åter komma sjömännen till godo, böra till föreslagna nya pensionskassan ingå; dock höll mötet före, att dessa utgifter ej skulle utgå såsom hittills, då de ofta ojemnt drabbat personer, som tillhöra samma klass, utan borde förvandlas till fasta årsafgifter, bestämda olika för hvarje pensionsklass och i förhållande till de blifvande olika pensionsbeloppen. I fråga om tonsafgifterna ansåg mötet, att dessa af samma grunder som hyresafgifterna böra till föreslagna pensionsanstalten anslås. Att desamma, om så erfordrades, höjdes något, motiverades dermed, att derigenom möjligen den svenske sjömannen genom de honom beredda bättre vilkor lättare skulle förmås att fortfarande stanna under svensk flagga, hvarigenom jemväl, såsom Riksdagens revisorer 1886 riktigt framhållit, »en icke obetydlig förstärkning af dugligt sjöfolk borde kunna för svenska ölogsflottan vid inträffande krig påräknas». För sjömanshuskassornas användande till föreslagna pensionsfonder talade enligt mötets åsigt, att de ändamål, för hvilka desamma bildats, skulle under de nya förhållandena upphöra. Dessa kassor hade för öfrigt strängt taget icke bort förefinnas, enär medlen redan bort vara till behöfvande sjömän utdelade. En jemnare och rättvisare fördelning af dessa medel skulle åstadkommas, då de tillfördes en Sveriges hela sjömanscorps omfattande institution, än då de inom de olika distrikten utdelades, då nu inom vissa distrikt hopats högst betydliga belopp med endast få distriktet tillhörande behöfvande understödstagare, under det andra distrikt hafva endast obetydliga inkomster med ett betydande antal i distriktet inskrifne sjömän. (En härifrån afvikande mening uttalades af tre reservanter, som anförde, att genom sjömanshuskassornas indragning till pensionsanstalten de hittills utgående årsunderstöden skulle komma att beröfvas ett mycket stort antal *icke* pensionsberättigade sjömän samt dessas enkor och barn, hvarjemte samma reservanter höllo före, att föreslagna pensionsanstalten skulle kunna fullgöra de ökade anspråken utan att sjömanshuskassan dertill behöfde anlitas.) Hvad ytterligare årsanslag från staten beträffar, vågade mötet hysa den förhoppning, att, om sådant skulle erfordras, sjömansklassen härvidlag kunde påräkna statsmagternas välvilliga understöd.

4:de frågan: Huru böra sjömannens pensionsafgifter beräknas?

Till en viss procent af årsförtjensten eller med en för hvarje särskild klass bestämd olika årspremier? besvarades sålunda: Afgifterna böra utgå såsom fasta bestämda årspremier, men bestämmandet af dessas storlek ville mötet öfverlemna till den af regeringen möjligen utsedda komité för ärendets behandling.

Motiven till beslutet om fasta årspremier äro anförda under frågan 3.

5:te frågan: Vid hvilken ålder bör sjöman vara pensionsberättigad? besvarade mötet sålunda, att pensionsåldern bör sättas till 55 år, men att mötet derjemte ville uttala önskvärheten af att, om tillgångarne så skulle medgifva, pensionsåldern för manskapsklassen nedsattes.

6:te frågan: Efter huru många års seglation bör sjöman vara pensionsberättigad? och

7:de frågan: Till hvad minimitid bör årsseglationen bestämmas? behandlades gemensamt och besvarades sålunda: Till pension är den berättigad, som under 25 års tid varit inskrifven vid sjömanshus och under samma år gjort sjötjenst minst 150 månader.

Motiv: Mötet ansåg, att pensionsrätten borde grundas icke allenast på en lika afgift, utan äfven på en något så när lika tjänstgöringstid.

8:de frågan: Bör sjöman, som seglar i utländsk tjänst, blifva pensionsberättigad, och efter hvad tid? Mötet enades om den åsigten, att beslutet i föregående punkt ej skulle utgöra hinder för att svensk sjöman, som i 25 år varit inskrifven å svenskt sjömanshus, minst 150 månader haft anställning å svenskt fartyg samt i 25 år ordentligt fullgjort sina inbetalningar, må komma i åtnjutande af pension äfven om han derjemte varit anställd å främmande fartyg.

Motiv: Vid det kända förhållande, att den svenska handelsflottan icke kunnat eller kan sysselsätta alla vid sjömanshus inskrifna sjömän, ansåg mötet, att de, som nödgats söka anställning å utländska fartyg, ej derigenom borde beröfvas den pensionsrätt, som de författningsenligt förvärfvat sig.

9:de frågan: Bör sjöman, som i tjensten ådragit sig sådan skada, att han blifvit oförmögen att vidare till sjös tjänstgöra, vara pensionsberättigad utan afseende på hans ålder och seglationstid? Mötets beslut blef, att sjöman, som drabbats af invaliditet, bör tillgodonjuta full pension, oafsedt om han erlagt en eller flera årspremier, såvida han är af understöd i behof.

Motiv: Detta af medkänsla med den olycklige dikterade svar ansåg sig mötet så mycket hellre böra lemna, som det var öfvertygadt om, att pensionskassans utgifter derigenom endast i obetydlig mån skulle blifva ökade.

10:de frågan: I huru många år bör sjöman, som uppflyttas från lägre till högre pensionsklass, hafva erlagt denna senare klassens högre årspremie för att åtnjuta densamma högre pensionsbelopp? Mötet ansåg, att man bör vara berättigad till den högre klassens pensioner efter att i fem år hafva erlagt de deremot svarande årspremierna.

Motiv: Gent emot gjorda yrkanden, att sjöman genast efter uppflyttningen borde vara berättigad till den högre klassens pension, ansåg mötet det icke vara oberättigadt fordra, att minst 5 mot den högre klassen svarande årsafgifter borde vara erlagda, enär man i någon mån måste tillse, att inkomster beredas pensionskassan att bestrida de på densamma ställda högre fordringar.

11:te frågan: Vid hvilken ålder bör sjöman vara skyldig att i pensionskassan ingå? besvarades så: Sjöman bör, så fort han mönstrat och blifvit i sjömanshus inskrifven, obligatoriskt erlagga afgift.

Motiv: Med hänsyn till den under 9:de frågan åt sjöman föreslagna förman, ligger det i hans eget intresse att genom inskrifning och premiebetalning allt ifrån sjötjenstens början trygga sig mot risken af invaliditet.

12:te frågan: Böra sjömansenkor och minderåriga barn erhålla pension, och huru hög? Mötet beslöt uttala den åsigten, att det vore högligen önskvärdt, att enkor och barn efter pensionsberättigade sjöman måtte komma i åtnjutande af så stor pension, som tillgångarne kunna medgifva, men att mötet icke ville uttala sig om dessa pensioners storlek, med trygghet öfverlemnande bestämmandet häraf åt den komité, som möjligen kan få i uppdrag att uppgöra förslag i frågan i dess helhet.

13:de frågan: Böra inrikes seglande sjöfolk mönstras och erlagga sjömanshusafgifter eller årspremier och derigenom blifva berättigade till pension? Mötet uttalade önskvärdheten af att inrikes sjöman måtte blifva likstälde med de i utrikes fart anstälde, men ansåg sig icke böra uttala sig om de åtgärder, som behöfva vidtagas för vinnande af detta mål.

Motiv: Då inrikes sjöfarten numera nått en sådan utveckling och sysselsätter en så betydande del af svenska sjömansklassen, ansågs icke någon skilnad böra uppdragas vare sig i skyldigheter eller rättigheter mellan inrikes- och utrikesfarten. Hvad åter beträffar det tontal, som bör

utgöra gränsen för de i inrikes fart gående fartyg, som böra i detta förslag inrymmas, tilltrorde sig ej mötet, i saknad af därför nödiga statistiska uppgifter, att deröfver närmare yttra sig.

14:de frågan: Hvilka mått och steg anser mötet böra vidtagas för att förverkliga önskningsmålet: ett på nu antagna grunder fotadt bättre pensionsväsen för sjömän?

Mötet beslöt:

att en af redaktör M. Rubensson uppsatt skrifvelse skulle tryckas och till Riksdagens ledamöter utdelas;

att ett mindre endast frågorna och besluten upptagande protokoll skulle uppsättas och tillställas ordföranden i det Riksdagens utskott, som behandlar den af borgmästare Behmer väckta motionen om sjömäns pensionering;

att ett utförligare protokoll, upptagande motiv och åtföljdt af bilagor, skulle framdeles af en redaktionskomité uppsättas för att till Kongl. Maj:t öfverlemnas. Detta protokoll skulle tryckas och till mötesdeltagare utdelas. Till ledamöter i redaktionskomitén utsågos herrar generalkonsuln R. Bersén, kapten C. J. Ödman, konsuln och riddaren W. T. Lundgren, redaktör M. Rubenson, kamrer C. A. Callmer, kapten Sv. Adamson och kapten A. Landergren, de två sistnämnde i egenskap af suppleanter;

att åt herrar hamnkaptenen och riddaren F. von Sydow, kapten O. F. Hedborg och kapten G. A. Drougge uppdraga att såsom deputerade till Hans Maj:t Konungen öfverbringa fullständiga protokollet, med rättighet för dem att med sig adjungera andra lämpliga personer; och

att åt samma herrar deputerade uppdraga att fortfarande hålla den nu väckta pensionsfrågan vid lif, innebärande detta uppdrag myndigande att företaga de mått och steg, de anse nödiga.

Skulle något nytt centralmöte behöfva sammankallas, önskades allmänt, att platsen därför måtte blifva Stockholm.

ROBERT BERSÉN.

Carl J. Ödman.

Maurits Rubenson.

W. T. Lundgren.

Sven Adamson.

Axel Landergren.

Tab. I. Inkomster och utgifter m. m. i Handelsflottans pensionsanstalt

a) Förvaltnings-

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
År.	Inkomster:					Ut-	
	Stats- ersättning.	Räntor.	Kapitalvinst å utlottade obligationer.	Från pen- sionsfonden återburne medel.	Summa.	Arfvoden.	Mäklare- arfvoden och kreditiv- omkostnader.
1869	— — —	7,909 29	— — —	— — —	7,909 29	3,333 34	— — —
1870	1,000 —	8,061 30	— — —	— — —	9,061 30	3,800 —	— — —
1871	— — —	8,101 93	— — —	— — —	8,101 93	3,800 —	— — —
1872	— — —	8,198 04	80 —	— — —	8,278 04	3,800 —	— — —
1873	— — —	8,302 52	80 —	— — —	8,382 52	3,800 —	— — —
1874	— — —	8,311 80	270 —	— — —	8,581 80	3,800 —	139 09
1875	— — —	8,424 —	40 —	— — —	8,464 —	3,800 —	— — —
1876	— — —	8,645 74	80 —	— — —	8,725 74	5,300 —	— — —
1877	— — —	8,512 99	54 —	— — —	8,566 99	5,300 —	— — —
1878	— — —	8,492 64	40 —	— — —	8,532 64	5,300 —	— — —
1879	— — —	8,404 48	40 —	— — —	8,444 48	5,300 —	30 —
1880	— — —	8,394 41	4,485 25	— — —	12,879 66	5,300 —	38 76
1881	— — —	7,843 51	4,582 —	— — —	12,425 51	5,300 —	200 46
1882	— — —	7,297 39	— — —	— — —	7,297 39	5,300 —	34 22
1883	— — —	7,315 61	— — —	— — —	7,315 61	5,300 —	28 73
1884	— — —	7,340 72	— — —	— — —	7,340 72	5,233 33	29 11
1885	— — —	7,934 66	— — —	23,000 —	30,934 66	5,300 —	20 75
1886	— — —	8,414 49	65 —	2,343 —	10,822 49	5,300 —	62 66
1887	— — —	8,524 56	25 —	— — —	8,549 56	5,300 —	— — —
1888	— — —	8,796 01	10 —	— — —	8,806 01	5,300 —	— — —
1889	— — —	8,690 28	250 —	— — —	8,940 28	5,300 —	— — —
1890	— — —	8,766 26	— — —	— — —	8,766 26	5,300 —	— — —
1891	— — —	8,794 90	122 50	— — —	8,917 40	5,300 —	— — —
1892	— — —	8,859 66	— — —	— — —	8,859 66	5,300 —	— — —
1893	— — —	8,918 82	— — —	— — —	8,918 82	5,300 —	— — —
1894	— — —	8,559 41	1) 1,203 75	— — —	9,763 16	5,300 —	— — —

1) Ränteskilnadsersättning vid konvertering af obligationer.

åren 1869—1894 äfvensom tillgångar vid samma års slut.

kostnadsfonden.

9.		10.		11.		12.		13.		14.		15.		16.				
gifter:								Tillgångar:								Kapital- tillväxt.		
Hyror.		Expenser.		Bidrag till pensions- fonden.		Summa.		Inköpta obligationer (inköpspriset).		Öfriga.		Summa.						
450	—	254	75	—	—	—	—	4,038	09	139,475	—	3,757	75	143,232	75	3,871	20	
457	08	258	08	—	853	28	—	5,368	44	143,076	50	3,849	11	146,925	61	3,692	86	
457	08	369	11	—	2,550	—	—	7,176	19	143,976	50	3,874	85	147,851	35	—	925	74
457	08	274	21	—	2,560	—	—	7,091	29	143,156	50	5,881	60	149,038	10	—	1,186	75
494	31	318	65	—	2,560	—	—	7,172	96	143,216	50	7,031	16	150,247	66	—	1,209	56
656	—	281	80	—	2,560	—	—	7,436	89	147,596	—	3,796	57	151,392	57	—	1,144	91
806	—	331	54	—	2,560	—	—	7,497	54	148,360	—	3,999	03	152,359	03	—	966	46
856	—	337	91	—	1,980	—	—	8,473	91	148,530	—	4,080	86	152,610	86	—	251	83
1,006	—	520	45	—	1,720	—	—	8,546	45	148,661	25	3,970	15	152,631	40	—	20	54
1,006	—	316	31	—	1,800	—	—	8,422	31	148,784	75	3,956	98	152,741	73	—	110	33
1,006	—	380	70	—	1,600	—	—	8,316	70	148,824	75	4,044	76	152,869	51	—	127	78
1,006	—	352	41	—	3,100	—	—	9,797	17	153,359	—	2,593	—	155,952	—	—	3,082	49
1,006	—	450	03	—	1,000	—	—	7,956	49	157,627	17	2,793	85	160,421	02	—	4,469	02
1,006	—	353	64	—	500	—	—	7,193	86	157,727	07	2,797	48	160,524	55	—	103	53
1,006	—	406	11	—	—	—	—	6,740	84	158,325	57	2,773	75	161,099	32	—	574	77
1,054	50	516	32	—	—	—	—	6,833	26	158,832	45	2,774	33	161,606	78	—	507	46
1,200	—	458	81	—	—	—	—	6,979	56	182,582	45	2,979	43	185,561	88	—	23,955	10
1,200	—	370	48	—	—	—	—	6,933	14	186,352	45	3,098	78	189,451	23	—	3,889	35
1,200	—	434	28	—	—	—	—	6,934	28	187,977	45	3,089	06	191,066	51	—	1,615	28
1,200	—	228	29	—	—	—	—	6,728	29	189,987	45	3,156	78	193,144	23	—	2,077	72
1,200	—	438	25	—	—	—	—	6,938	25	192,099	95	3,046	31	195,146	26	—	2,002	03
1,200	—	524	46	—	—	—	—	7,024	46	193,999	95	2,888	11	196,888	06	—	1,741	80
1,200	—	416	94	—	—	—	—	6,916	94	195,752	45	3,136	07	198,888	52	—	2,000	46
1,200	—	358	37	—	—	—	—	6,858	37	197,752	45	3,137	36	200,889	81	—	2,001	29
1,200	—	1) 358	18	—	—	—	—	6,858	18	200,049	95	2,900	50	202,950	45	—	2,060	64
1,150	—	472	61	—	—	—	—	6,922	61	203,149	95	2,641	05	205,791	—	—	2,840	55

1) Deraf 2:00 i kapitalförlust å utlottade obligationer.

b) Pensions-

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Inkomster:							
År.	Stats- anslag.	Räntor.	Kapitalvinst å utlottade obligationer.	Böter.	Afförda deponerade pensioner.	Bidrag från förvaltnings- kostnads- fonden.	Summa.
1869	74,000	2,326 96	— — —	147 19	— — —	— — —	76,474 1
1870	78,000	4,990 60	— — —	11 67	— — —	853 28	83,855 5
1871	74,000	6,625 79	40 — —	136 66	— — —	2,550 —	83,352 4
1872	79,000	7,532 38	— — —	35 — —	— — —	2,560 —	89,127 38
1873	81,000	8,494 16	— — —	204 79	— — —	2,560 —	92,258 95
1874	85,000	9,993 44	524 — —	52 03	— — —	2,560 —	98,129 4
1875	88,000	11,122 49	40 — —	114 99	— — —	2,560 —	101,837 48
1876	92,000	12,085 —	14 — —	105 01	— — —	1,980 —	106,184 01
1877	93,000	13,225 81	50 — —	77 50	420 —	1,720 —	108,493 31
1878	94,000	14,824 56	7 — —	73 33	50 —	1,800 —	110,754 89
1879	95,000	15,293 17	306 — —	70 33	120 —	1,600 —	112,389 50
1880	96,000	16,679 07	1,595 75	66 92	— — —	3,100 —	117,441 74
1881	96,000	16,671 24	6,878 12	329 67	— — —	1,000 —	120,879 03
1882	98,000	18,025 26	165 50	289 27	210 —	500 —	117,190 03
1883	98,000	19,301 14	— — —	411 75	1,625 —	— — —	119,337 89
1884	97,000	20,349 28	— — —	430 61	240 —	— — —	118,019 8
1885	97,000	20,831 76	154 — —	528 72	210 —	— — —	118,724 48
1886	96,000	21,393 86	945 — —	716 02	920 —	— — —	119,974 88
1887	95,000	22,143 15	10 — —	719 27	— — —	— — —	117,872 42
1888	92,000	22,623 91	20 — —	565 10	253 38	— — —	115,462 3
1889	92,000	22,792 56	4,365 —	537 16	210 —	— — —	119,904 6
1890	94,000	23,715 35	370 — —	926 11	833 33	— — —	119,844 79
1891	93,000	23,813 43	— — —	318 68	180 —	— — —	117,312 11
1892	94,000	24,234 54	— — —	250 87	— — —	— — —	118,485 41
1893	95,000	24,400 19	— — —	716 07	— — —	— — —	120,116 2
1894	97,000	23,348 67	1) 3,051 —	290 87	285 —	— — —	123,975 54

1) Deraf 3,005 i ränteskilnadsersättning vid konvertering af obligationer.

onden.

9.		10.		11.		12.		13.		14.		15.		16.		
Utgifter:								Tillgångar:						Kapital- tillväxt (+) eller minskning (—).		
Pensioner.		Kapital- förlust.		Till förvalt- ningskostnads- fonden åter- burna medel.		Summa.		Inköpta obligationer (inköpspriset).		Öfriga.		Summa.				
27,078	77	—	—	—	—	—	27,078	77	48,192	—	1,393	34	49,585	34	+ 49,395	38
49,626	61	—	—	—	—	—	49,626	61	81,617	50	2,196	78	83,814	28	+ 34,228	94
59,033	48	—	—	—	—	—	59,033	48	105,770	—	2,363	25	108,133	25	+ 24,318	97
68,274	98	—	—	—	—	—	68,274	98	124,970	—	4,015	65	128,985	65	+ 20,852	40
72,321	74	—	—	—	—	—	72,321	74	143,780	—	5,142	86	148,922	86	+ 19,937	21
76,591	64	—	—	—	—	—	76,591	64	166,981	—	3,479	69	170,460	69	+ 21,537	83
78,711	66	—	—	—	—	—	78,711	66	190,109	—	3,477	51	193,586	51	+ 23,125	82
82,274	98	—	—	—	—	—	82,274	98	213,523	—	3,972	54	217,495	54	+ 23,909	03
86,203	36	—	—	—	—	—	86,203	36	235,093	25	4,692	24	239,785	49	+ 22,289	95
87,906	66	—	—	—	—	—	87,906	66	257,731	25	4,902	47	262,633	72	+ 22,848	23
87,708	35	—	—	—	—	—	87,708	35	280,225	25	7,089	62	287,314	87	+ 24,681	15
86,661	67	—	—	—	—	—	86,661	67	313,115	38	4,979	56	318,094	94	+ 30,780	07
88,003	40	—	—	—	—	—	88,003	40	346,722	33	4,248	24	350,970	57	+ 32,875	63
89,451	64	—	—	—	—	—	89,451	64	373,453	43	5,255	53	378,708	96	+ 27,738	39
90,149	99	3	50	—	—	—	90,153	49	400,731	43	7,161	93	407,893	36	+ 29,184	40
91,073	31	—	—	—	—	—	91,073	31	427,827	68	7,012	26	434,839	94	+ 26,946	58
92,191	64	—	—	23,000	—	—	115,191	64	431,381	68	6,991	10	438,372	78	+ 3,532	84
92,568	33	—	—	2,343	—	—	94,911	33	455,676	68	7,759	65	463,436	33	+ 25,063	55
93,135	03	—	—	—	—	—	93,135	03	480,686	68	7,487	04	488,173	72	+ 24,738	39
94,506	66	5	—	—	—	—	94,511	96	501,001	68	8,122	72	509,124	40	+ 20,950	68
95,406	60	—	—	—	—	—	95,406	60	526,927	93	6,694	53	533,622	46	+ 24,498	06
95,333	36	2	50	—	—	—	95,335	86	544,370	43	13,760	96	558,131	39	+ 24,508	93
122,566	94	10	—	—	—	—	122,576	94	543,570	43	9,296	13	552,866	56	— 5,264	83
110,819	98	5	—	—	—	—	110,824	98	552,315	43	8,211	56	560,526	99	+ 7,660	43
111,214	99	137	50	—	—	—	111,352	49	560,177	93	9,112	83	569,290	76	+ 8,763	77
111,393	34	—	—	—	—	—	111,393	34	572,690	60	9,182	36	581,872	96	+ 12,582	20

Tab. 2. Antalet befintliga, tillkomne och afgangne pensionstagare i handelsflottans pensionsanstalt åren 1869—1895.

År	Vid årets slut befintliga pensions- tagare.					Under årets lopp tillkomne pensions- tagare.					Under årets lopp afgangne pensions- tagare.				
	1:a kl.	2:a kl.	3:e kl.	4:e kl.	Summa	1:a kl.	2:a kl.	3:e kl.	4:e kl.	Summa	1:a kl.	2:a kl.	3:e kl.	4:e kl.	Summa
1869.....	103	103	84	178	468	107	107	86	192	492	4	4	2	14	24
1870.....	123	107	107	208	545	31	10	26	38	105	11	6	3	8	28
1871.....	159	134	132	230	655	48	37	31	36	152	12	10	6	14	42
1872.....	160	139	141	241	681	11	12	15	24	62	10	7	6	13	36
1873.....	172	150	164	251	737	19	20	29	23	91	7	9	6	13	35
1874.....	171	154	173	262	760	12	11	17	27	67	13	7	8	16	34
1875.....	176	166	183	268	793	15	15	21	25	76	10	3	11	19	43
1876.....	188	168	197	289	842	33	16	29	34	112	21	14	15	13	63
1877.....	194	158	197	311	860	14	5	11	35	65	8	15	11	13	47
1878.....	192	155	199	338	884	11	2	11	46	70	13	5	9	19	46
1879.....	181	147	192	353	873	3	4	2	35	44	14	12	9	20	55
1880.....	180	156	198	373	907	8	14	19	34	75	9	5	13	14	41
1881.....	177	159	200	375	911	6	10	16	26	58	9	7	14	24	54
1882.....	173	160	209	392	934	4	7	14	38	63	8	6	5	21	40
1883.....	164	164	221	394	943	9	15	27	27	78	18	11	15	25	69
1884.....	160	160	231	420	971	6	9	23	39	77	10	13	13	13	49
1885.....	149	158	242	438	987	6	9	20	37	72	17	11	9	19	56
1886.....	145	157	245	452	999	13	6	11	38	68	17	7	8	24	56
1887.....	144	155	242	433	1,024	11	9	12	41	73	12	11	15	10	48
1888.....	151	153	237	507	1,048	14	4	6	52	76	7	6	11	28	52
1889.....	149	149	234	530	1,062	8	5	9	52	74	10	9	12	29	60
1390.....	152	143	232	550	1,077	13	7	11	42	73	10	13	13	22	58
1891.....	186	170	275	573	1,204	40	40	52	49	181	6	13	9	26	54
1892.....	181	159	280	603	1,223	12	1	21	55	89	17	12	16	25	70
1893.....	185	156	265	622	1,228	13	6	7	46	72	9	9	22	27	67
1894.....	185	145	255	646	1,231	8	2	8	54	72	8	13	18	30	69
1895.....	180	144	253	669	1,246	7	3	12	59	81	12	4	14	36	66

Tab. 3.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
x	L_x	i_x	A_x	$I = i_x A_x$	$I_x (1 - \frac{I_x}{2})$ $= 0,98 I_x$	B_x	$B_x (1 - \frac{I_x}{2})$ $= 0,96 B_x$
18	9,650	0.00150	9,650	14.5	14.2	— —	— —
19	9,534	0.00150	9,520	14.3	14.0	14.2	13.6
20	9,418	0.00150	9,390	14.1	13.8	27.6	26.5
21	9,302	0.00150	9,262	13.9	13.6	40.3	38.7
22	9,186	0.00150	9,134	13.7	13.4	52.3	50.2
23	9,071	0.00150	9,007	13.5	13.2	63.6	61.1
24	8,956	0.00150	8,882	13.3	13.0	74.3	71.3
25	8,842	0.00150	8,758	13.1	12.8	84.3	81.0
26	8,729	0.00150	8,635	13.0	12.7	93.8	90.0
27	8,627	0.00150	8,524	12.8	12.5	102.7	98.6
28	8,505	0.00150	8,394	12.6	12.3	111.1	106.7
29	8,394	0.00150	8,275	12.4	12.2	119.0	114.2
30	8,284	0.00150	8,158	12.2	12.0	126.4	121.3
31	8,175	0.00150	8,042	12.1	11.9	133.3	128.0
32	8,068	0.00150	7,928	11.9	11.7	139.9	134.3
33	7,963	0.00150	7,817	11.7	11.5	146.0	140.2
34	7,860	0.00150	7,708	11.6	11.4	151.7	145.6
35	7,758	0.00152	7,601	11.6	11.4	157.0	150.7
36	7,656	0.00175	7,494	13.1	12.8	162.1	155.6
37	7,555	0.00201	7,387	14.9	14.6	168.4	161.7
38	7,454	0.00231	7,278	16.8	16.5	176.3	169.2
39	7,353	0.00265	7,167	19.0	18.6	185.7	178.3
40	7,253	0.00305	7,056	21.5	21.1	196.9	189.0
41	7,153	0.00350	6,943	24.3	23.8	210.1	201.7
42	7,053	0.00402	6,827	27.4	26.9	225.5	216.5
43	6,953	0.00462	6,710	31.0	30.4	243.4	233.7
44	6,853	0.00530	6,589	34.9	34.2	264.1	253.5
45	6,753	0.00609	6,465	39.4	38.6	287.7	276.2
46	6,652	0.00700	6,337	44.4	43.5	314.8	302.2
47	6,550	0.00804	6,204	49.9	48.9	345.7	332.2
48	6,447	0.00923	6,066	56.0	54.9	381.1	366.7
49	6,342	0.01061	5,921	62.8	61.5	421.6	404.7
50	6,234	0.01218	5,768	69.3	67.9	466.2	447.6
51	6,123	0.01399	5,608	78.4	76.8	515.5	494.9
52	6,011	0.01608	5,439	87.5	85.8	571.7	548.8
53	5,897	0.01847	5,262	97.2	95.3	634.6	609.2
54	5,780	0.02121	5,075	107.6	105.4	704.5	676.3
55	5,659	0.02437	4,877	118.4	116.5	781.7	750.4

Tab. 4.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
x	$\bar{R}_x^{(i)}$	$R_{x+\frac{1}{2}}^{(i)}$	$R'_{x+\frac{1}{2}}^{(i)}$	A'_x	Q_x	S_x	R_x
18	13.6776	12.9228	12.7026	5,195	99.15	11,791.10	2.2697
19	13.6680	12.9129	12.6929	4,952	94.41	11,691.95	2.3612
20	13.6577	12.9022	12.6762	4,719	89.83	11,597.54	2.4578
21	13.6466	12.8906	12.6648	4,497	85.46	11,507.71	2.5588
22	13.6346	12.8782	12.6526	4,285	81.32	11,422.25	2.6656
23	13.6217	12.8648	12.6394	4,083	77.34	11,340.93	2.7780
24	13.6078	12.8503	12.6252	3,890	73.54	11,263.59	2.8983
25	13.5928	12.8347	12.6099	3,706	69.90	11,190.05	3.0197
26	13.5766	12.8179	12.5933	3,530	66.93	11,120.15	3.1473
27	13.5592	12.7998	12.5755	3,367	63.58	11,053.22	3.2829
28	13.5404	12.7802	12.5563	3,211	60.38	10,989.64	3.4308
29	13.5201	12.7592	12.5356	3,051	57.32	10,929.26	3.5818
30	13.4982	12.7364	12.5133	2,906	54.39	10,871.94	3.7402
31	13.4746	12.7119	12.4891	2,768	52.02	10,817.55	3.9081
32	13.4492	12.6855	12.4632	2,637	49.33	10,765.53	4.0831
33	13.4218	12.6570	12.4352	2,512	48.95	10,716.20	4.2662
34	13.3922	12.6262	12.4049	2,393	44.67	10,667.25	4.4577
35	13.3603	12.5932	12.3725	2,280	43.15	10,622.58	4.6545
36	13.3260	12.5575	12.3374	2,172	46.84	10,579.43	4.8752
37	13.2890	12.5190	12.2995	2,009	51.32	10,532.59	5.0919
38	13.2491	12.4776	12.2588	1,969	55.72	10,481.27	5.3232
39	13.2091	12.4329	12.2149	1,873	60.67	10,425.55	5.5648
40	13.1597	12.3847	12.1675	1,782	66.07	10,364.88	5.8163
41	13.1097	12.3328	12.1165	1,694	71.85	10,298.81	6.0787
42	13.0558	12.2768	12.0615	1,610	77.92	10,226.96	6.3537
43	12.9977	12.2164	12.0021	1,528	84.76	10,149.14	6.6397
44	12.9350	12.1512	11.9380	1,450	91.70	10,064.28	6.9398
45	12.8674	12.0810	11.8690	1,375	99.44	9,972.58	7.2522
46	12.7946	12.0053	11.7946	1,302	107.60	9,873.14	7.5833
47	12.7160	11.9236	11.7143	1,232	116.04	9,765.54	7.9294
48	12.6313	11.8356	11.6278	1,164	124.89	9,649.50	8.2928
49	12.5400	11.7408	11.5346	1,097	134.24	9,524.61	8.6804
50	12.4416	11.6386	11.4342	1,033	141.88	9,390.37	9.0918
51	12.3355	11.5283	11.3257	970	153.61	9,248.49	9.5330
52	12.2211	11.4094	11.2089	909	163.93	9,094.88	10.0042
53	12.0978	11.2813	11.0829	850	173.96	8,930.95	10.5102
54	11.9648	11.1431	10.9471	792	183.79	8,756.99	11.0588
55	11.8214	10,9941	10.8006	735	8,573.20	8,573.20	11.6606